

mer och soen: Eebe justement fir ze verhënneren, dass mer eng Hellewull vun zouene Gebaier matzen am Bësch dorëmmer gesinn, war d'Iddi, dass een eischer en Ennerstand hei baut, wann een nei baut, wou een haaptsächlech kann am Dréchenen stoen, wéi Der selwer gesot hutt, an och seng Saache kann am Dréchenen opbewahren, wann dat muss sinn. Awer d'Iddi ass natierlech, d'Leit an d'Kanner derzou ze motivéieren, op den Tour ze goen, an net an zoue Raim an de Bësch. Dofir war och dat am Fong e bëssen d'Linn bis elo.

Voilà, zu där konkreter Fro – an et ass richtig, mir kënnen net hei op all Detail agoen, well den Dossier leeft jo nach –: Et kumt e Changement d'affectation, wou an enger eischer Etapp e Refus, dat war 2021, gi ginn ass. An no de Jurisprudence vum leschte Summer huet mäi Ministère aktiv déi Leit nach eng Kéier kontaktéiert an d'Geneemegung am Fong ausgestellt. Duerno kumt e Recours gracieux vun der Gemeng, deen och elo virläit. Dee gëtt och elo genau gekuckt. A genau déi Argumenter, déi d'Gemeng da bréngt, déi wäerte mer nach eng Kéier genau kucken. An dofir gëtt och elo den Dialog nach gefleegt. Wann déi Argumenter valabel sinn, da sinn ech der Meinung, dass déi bestoend Geneemegung muss kënnen ofgeännert ginn. An et ass genau dat, wourop ech elo eraus wëll: Et ass am direkte Gespréich, wou ee kann esou Fäll klären.

Hei si mer elo net an engem Neibau, mir sinn an engem Bestand. Dat ass e bëssen an anere Fall. An dofir géif ech och jiddwerengem un d'Häerz leeën, dee Kontakt ze sichen. Well et ass esou, dass mer flott naturpedagogesch Aktivitéite fir eis Kanner an och fir Erwuessener wëllen an der Natur halen an déi esou gutt wéi méiglech organiséieren.

Ech soen Iech Merci.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Welfring. Domadder si mer um Schluss vun der Froestonn ukomm.

5. 7945 – Projet de loi portant transposition de la directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union

Mir kommen elo zum leschte Punkt vum Ordre du jour, an dat ass de Projet de loi 7945, d'Upassung vun enger europäescher Direktiv iwwert de Schutz vun de Whistleblower. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgelegt. An et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Laurent Mosar, d'Madamm Carole Hartmann, d'Madamm Cécile Hemmen, den Här Roy Reding, d'Madamm Nathalie Oberweis an den Här Marc Goergen. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vun deem Projet de loi, den honorabelen Här Charles Margue. Här Margue, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Justice

M. Charles Margue (déi gréng), rapporteur | Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, de President huet et ugedeit: Et geet ëm d'Whistleblowergesetz an ech hunn haut d'Éier an d'Freed, de Rapport zu deem Gesetz kënnen ze maachen.

Et geet ëm d'Emsetze vun der „directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union“.

Mir setzen dës Direktiv elo ëm, jo, mat Verspéidung, mee mer sinn als Land net déi Eenzeg – wat awer keng Entschëllegung därer sinn. Muer de Moien empfänke mer an der Justizkommissioun eng Delegation vun der OECD, déi de Moment op Visitt zu Lëtzebuerg ass, fir ze kucken, wéi mer gesetzgeebesch weiderkommen ënner anerem an deem Dossier. Haut komme mer also weider an erfëllen och e Punkt aus eisem Koalitionsvertrag.

Mee wat ass e Whistleblower/Lanceur d'alerte? E kuerze Rappel vun der Definitioun direkt am Ufank, fir dass mer alleguerten heibannen – an déi Leit, déi dobaussen op Chamber TV nokucken – wëssen, ëm wat et geet: „Selon le Conseil de l'Europe, est lanceur d'alerte : „toute personne qui [...] révèle des informations concernant des menaces ou un préjudice pour l'intérêt général dans le contexte de sa relation de travail [...] dans le secteur public ou dans le secteur privé“, also Informatiounen am Fall vun enger Gefor fir oder engem Schued vum Intérêt général, dem Interesse vun der Allgemengheet, an net engem Privatinteresse, dem Interesse vun engem Einzelnen. Bekannt Beispiller vu Whistleblower sinn: Edward Snowden, Chelsea Manning, Erin Brockovich, Antoine Deltour.

Schnell e puer Wuert zum Oflaf vun eisen Aarbechten, ier ech op d'Prinzipien an d'Hannergrënn vun deem Gesetz aginn. Déi eenzel Artikelen mat de Commentaires des articles fannt Der am schrëftleche Rapport; interessant a wichteg, mee et ass mer haut dru geléien, Iech eng Gesamtvue ze ginn an eis net am Detail ze verléieren.

Also, de Projet 7945 gouf den 10. Januar 2022 vun der Justizministesch Sam Tanson deposéiert. Zweek Deeg drop, den 12. Januar, hu mer eis an der Justizkommissioun dermat befaasst an do gouf och de Rapport bestëmmt. An der Kommissioun hate mer en Austausch mam Barreau, an dat war den 9. November. Den Avis vum Staatsrot krute mer dunn Enn 2022, den 23. Dezember, just viru Chrëschttag. Den 28. Mäerz sinn als Äntwert Amendements gouvernementaux ugeholl ginn an op den Instanzeweeg geschéckt ginn an de Staatsrot huet do ganz schnell de 27. Abrëll (veuillez lire: de 7. Abrëll) säin Avis complémen-taire ginn. Mir hunn deen an der Justizkommissioun de 7. Abrëll (veuillez lire: den 19. Abrëll) analyséiert a konnte feststellen, dass de Staatsrot gréng Luucht ginn huet zum Projet, soudass mer de Rapport konnten déi lescht Woch, de 26. Abrëll, majoritär an der Kommissioun unhuelen.

Ëm wat geet et? An der Direktiv geet et drëms, Minimalnormen op EU-Niveau festzeleeën, fir dass e gewëssen Niveau u Schutz vun de Whistleblower géint Repressalien an all EU-Land garantéiert ass. D'Direktiv definéiert, ënner wat fir enge Konditiounen eng Persoun ënnert de Statutt vum Whistleblower fällt an domadder vun de Schutzmoossname profitéiert, a se gesäit explizit d'Méiglechkeet vir, dass d'Memberstaaten iwwert dat eraus kënnen goen, wat an der Direktiv festgehal gëtt.

Dat hu mer als Legislatuer dann och gemaach an net just de Schutz virgesi fir Persounen, déi Violatiounen vum EU-Recht signaléieren, mee de Champ d'application ausgedeeent op de gesamten Droit national. An no mengen Ausféierunge wäert Der verstoen, wéisou mer dat gemaach hunn.

Erlaabt mer ze bemierken, dass et zu Mëssverständ-nisser kumt bei den Auteuren vun e puer Avisen, wat de Champ d'application ugeet, esou wéi en an der Direktiv virgesinn ass, also ouni déi Extensioun, déi mer gemaach hunn. Déi Direktiv ass jo am Kontext vun de LuxLeaks zustane komm a viséiert den

EU-Bannemaart als solchen, an dee begräift nun emol eng ganz Partie Wirtschaftssektoren, déi dem europäesche Konkurrenzrecht ënnerleien an der fräier Circulatioun vu Gidder a Services.

D'EU schlussfolgert, dass Affäre wéi déi, déi vu LuxLeaks opgedeckt goufen, géint d'Konkurrenzrecht am Bannemaart verstossen an deemno de Whistle-blower verstärkt geschützt muss ginn. Dat ass sën-nvoll engersäits fir d'Lanceurs d'alerte selwer, fir net mussen an den Ennerscheeder tëscht nationalem an EU-Recht bewandert ze sinn, fir ze wëssen, ob hir Aktioun an de Kader vun deem Gesetz fällt oder net. Anerersäits sinn natierlech och Violatiounen vum nationale Recht, egal ob se administrativer oder penaler Natur sinn, eng Geforequell fir den Intérêt public an d'Gesellschaft am Allgemengen.

Da wier nach ze soen, dass aktuell schonn eis Jurisprudence och de gesamten Droit national als Champ d'application berücksichtegt, wann et ëm d'Lanceurs d'alerte geet. Esou gesinn, schafe mer hei keen Neiland, mee am Géigendeel méi Rechtssécherheet fir Persounen, déi Mëssstänn signaliséieren.

An dann ass weider nach e grondleeënde Punkt unzeféieren, wat Rechtssécherheet, Champ d'application an d'Verpflichtungen ugeet, déi mir als Land hunn: D'Jurisprudence vun der CEDH, also der Europäescher Cour de justice vun de Mënscherechter zu Strooss-buerg, huet an de leschte Méint – jo, an de leschte Méint, soen ech – evoluéiert. An dës Jurisprudence vun der CEDH impaktéiert all national Rechtssystemer vun de Länner aus dem Conseil de l'Europe, also muss och Lëtzebuerg a senge Gesetzter op nationalem Plang derfir suergen, dass mer dës Jurisprudence respektéieren. An deem Sënn ass och am Gesetzes-projet vun haut dës Jurisprudence da consideréiert ginn.

Wat seet dës rezent Jurisprudence eis? Et geet ëm d'Affär „Halet géint Lëtzebuerg“, wou den Arrêt vun der Cour Lëtzebuerg verurteelt. Do steet dran, dass eng Persoun de Whistleblowerstatutt kann zougesprach kréien an déi néideg Protectioun, och wann et an deem Land keng spezifesch Gesetzgebung dozou gëtt. D'CEDH mécht keen Ennerscheid, wat engersäits EU-Recht ugeet an anerersäits puert nationaalt Recht vun engem Memberland.

D'Mënscherechtsgeriicht referéiert sech a sengem Arrêt op den Artikel 10 vun der Europäescher Mënscherechtskonventioun, déi d'Liberté d'expression garantéiert, fir dem Halet de Statutt vum Whistleblower zouesproochen. An d'CEDH went do fënnf Kittären un:

1. Existéieren, jo oder neen, aner Weeër, fir eppes ze divulgéieren?
2. Ass déi divulgéiert Informatioun authentesch oder net?
3. Ass d'Persoun, de Requant, „de bonne foi“?
4. Geet et ëm den ëffentlechen Interesse, den Intérêt public, vun dëser Informatioun oder net?
5. „Les effets dommageables“ vun der Divulgatioun, also de Potenzial, fir Schued unzerrichten, gi betruucht.

Dës Kittäre sinn och schonn zum Deel an der Direktiv zréckbehal ginn, an d'Cour de justice européenne hei um Kierchbiere seet och, dass den nationale Gesetzgeber d'Considerante vun enger Direktiv net esou kann interpretéieren, dass de Champ d'application reduzéiert wier par rapport zu deem, wat d'Intention vum Auteur war vun der Direktiv.

Fir d'Regierungsamendement ass de Gesetzesprojet an deem Sënn dunn ugepasst ginn, notament

wat de Schutz vun de Persounen betrëfft, déi e Signalement maachen, géint méiglech Repressalien hinne vis-à-vis an hirem Berufslewen.

Ganz konkret gesäit de Gesetzesprojet och de Renversement vun der Beweisläscht vir am Fall vun enger Gerichtsaffär, wann den Arbeitgeber muss beweisen, dass d'Moosnamen, déi hie géint säi Salarié – Auteur vun engem Signalement natierlech – geholl huet, näischt mat dësem Signalement ze dinn hunn. Dëse Renversement vun der Beweisläscht ass an der Direktiv, déi mer mat dësem Gesetz ëmsetzen, esou virgesinn.

Mir schafen, esou wéi de Gesetzesprojet elo zur Ofstëmmung virläit, Rechtssécherheet fir d'Employeuren an hir Salariéen, notament duerch d'Berücksichtigung vun der Jurisprudenz vun der CEDH, déi bestëmmt am Kader vun engem Litige virun engem Gericht géif ugefouert ginn.

Ech wäert elo duerleeën, wat am Gesetz virgesinn ass, wéi eng Strukturen an de Betriber virgesi sinn, fir dass et engersäits zu kengen Abuse kënnt, wat net gerechtfertegt Signalementer ugeet, an anerersäits d'Auteurs vun eventuelle Signalementer esou geschützt ginn, dass se net musse fäerten, eppes ze signaléieren.

Här President, ech iwwerreechen Iech an deem Sënn och eng Motioun, déi mer eestëmmege an der Justizkommission ugeholl hunn, déi am Prinzip d'Regierung opfuert, dëst Gesetz, wa mer dat dann haut unhuelen, no zwee Joer op de Leescht ze huelen, fir et ze evaluéieren. Här President.

Motion 1

La Chambre des Députés,

– *considérant la nouvelle loi relative aux lanceurs d'alerte transposant la directive (UE) 2019/1937 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union ;*

– *estimant que les acteurs concernés par les nouvelles procédures, notamment l'office des signalements nouvellement créé ainsi que les canaux de signalement internes et externes, pourraient être amenés à identifier des défis ou besoins, voire des adaptations en cours de route et non couverts par le texte de loi ;*

– *rappelant que la Commission de la Justice a exprimé le souhait d'évaluer la mise en œuvre pratique de la nouvelle loi,*

invite le Gouvernement

– *à réaliser, deux ans après l'entrée en vigueur de la loi, une évaluation qualitative de la mise en application de la nouvelle loi.*

(s.) Charles Margue, Marc Goergen, Carole Hartmann, Cécile Hemmen, Nathalie Oberweis.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Margue.

M. Charles Margue (déi gréng), rapporteur | E puer Eckpunkten zum Gesetz: De Champ d'application ass, wéi scho gesot, den Droit national, mee mat folgenden Ausnahmen awer: Ausgeholl sinn d'national Sécherheet, de Secret médical, de Secret vun der Relatioun zwëschen dem Affekot a sengem Client, de Berufssecret vum Nottär, dee vum Dierwiechter, de Secret vun den Délibérations judiciaires an am Kader vun der Strofprouzedur.

De Champ d'application personnel, deen ass och ganz breet gefaasst. Dee geet vum Salarié iwwert den Independant, d'Aktionären an d'Membere vum Verwaltungsrot an och – interessant – eeemoleg an och zukünfteg Mataarbechter sinn abegraff, Stagiairen, Benevollen an esou weider.

D'Protektioun vun de Lanceurs d'alerte: de Verbuet vu Repressalie wéi Kënnegung, Zeréckstufen, Verweigerung vun enger Promotioun, Aschüchterung, diskriminéierend Behandlung an esou weider; géint all dës méiglech Repressalie kann den Auteur vun engem Signalement Recours aleeën. De Lanceur d'alerte kann net virgeworf kréien, dass hien e Signalement oder eng éffentlech Divulgatioun gemaach huet, soulaang hie valabel Grënn dofir huet, Violatiounen opzedecken. Wann awer Repressalie geholl ginn, da kënnen d'Auteurs dovunner, also de Patron meeschtens an deem Fall oder och aner, bestrooft gi mat enger Amende vun 1.250 bis 25.000 Euro.

Mee awer och op där anerer Säit si Strofen am Fall vun abusivem Signalement virgesinn. Et geet also net, hei just eng Säit héich ze schützen an Abusen net virzebauen. Nee, am Fall vun abusive Signalementer ass virgesinn, dass den Auteur vun engem Signalement, wou e kloer nogewise krut, dass hie bewosst falsch Informatiounen divulgéiert huet, muss mat enger Prisongstrof vun aacht Deeg bis dräi Méint a mat enger Amende vu 1.500 bis 50.000 Euro rechnen. Donieft kann den Auteur och nach zu Schuedensersaz verklot ginn; seng Responsabilité civile spillt, fir dass d'Partei, déi duerch e falsche Signalement, eng Divulgatioun, Schued erlidden huet, deen erëm gutt-gemaach kritt.

Et gëtt am Gesetz, wéi et elo virgesinn ass, e puer Weeër, fir e Signalement ze maachen. Et gëtt do de Canal de signalement interne. Entitéiten ab 50 Mataarbechter mussen intern Signalementskanal en place setzen, wou Persounen Violatiounen vu Gesetzer duerch d'Entitéit, fir déi se schaffen oder déi se representéieren, kënne matdeelen. All Entitéit muss eng Persoun oder e Service designéieren, fir Signalementer entgéintzehuelen. Dat ka schrëftlech oder mëndlech an an enger vun eisen dräi administrativen Sproochen geschéien. Informatiounen iwwert d'Prozedur mussen innerhalb vun der Entitéit och diffuséiert ginn. De Signalementskanal muss d'Confidentialité garantéieren. Interessant och: Den Accusé de réception muss innerhalb vu siwen Deeg virleien an d'Signalementer mussen an engem „délai raisonnable“ ofgehandelt ginn: dräi Méint maximum.

Entitéite mat ënner 50 Mataarbechter, also méi kleng Betriber, oder Gemenge mat manner wéi 10.000 Awunner kënnen dat och maachen, de Canal de signalement interne, mussen awer net. Hei kënne potenziell Lanceurs d'alerte direkt iwwer en externe Kanal fueren, an dee gesäit esou aus: Eng Rëtsch Autorités compétentes, 22, fir genau ze sinn, ginn designéiert, fir extern Signalementskanal opzesetzen, iwwert déi potenziell Lanceurs d'alerte fuere kënnen, wann zum Beispill keen interne Kanal do ass oder de Lanceur d'alerte aus anere Grënn op en externe Kanal wëll zrëckgräifen.

Et sinn zum Beispill, wéi se am Artikel 18 virgesi sinn, d'CSSF, d'Commissariat aux assurances, d'Steieren an den Enregistrement, d'ITM, den ILR, d'CNPD, den CET, den Ombudsman, den OKaJu, d'Natur- a Waasserverwaltungen, de Barreau, d'Nottären, den OAI, de Collège médical an esou weider – fir dass Der Iech eppes kënnt drënner virstellen, wien déi Autorités compétentes sinn.

Ausser Signalementer entgéintzehuelen an ze traitéieren, kënnen dës Autorités compétentes och Amendes ausschwatzen géint Persounen oder Autoritéiten, déi zum Beispill d'Opklärung vun engem Signalement behënneren, d'Identitéit vun engem Lanceur d'alerte präisginn oder kee Canal de signalement interne asetzen.

D'Divulgation publique ass awer och eng Optioun: Eng Persoun, déi Mësstänn un d'Éffentlechkeet bréngt, ka vum Schutzstatut vum Lanceur d'alerte profitéieren:

1. wa se fir d'Éischt iwwer Canal interne oder externe probéiert huet, dat ze maachen, awer keng zefriddestellend Moosnamen ergraff goufen;

2. oder eng Persoun Grënn huet ze mengen, dass eng imminent oder manifest Gefor besteet fir den Intérêt public;

3. oder am Kader vun engem Signalement externe, wa reell d'Gefor vu Repressalie besteet oder eng verständlech Gefor, dass zum Beispill d'Beweismaterial kuerzfristeg kéint vernicht ginn.

Nei kreéiert gëtt ënnert der Autoritéit vum Justizministère den „Office des signalements“. Seng Missioun sinn, Persounen ze informéieren, Informatiounen iwwert den eventuellen Netfonctionnement vun interne Kanäl anzehuelen, d'Éffentlechkeet iwwert d'Gesetz ze informéieren, Rapports annuels mat Statistiken iwwert d'Signalementer ze maachen a Recommandatiounen auszuschaffen.

E Wuert zum Dateschutz: Do ass et einfach an hirer Komplexitéit. De generelle Kader ass a bleift dee vum RGD. Méi Detailler zu den Artikelen mat de Commentaires sti wéi gesot am schrëftleche Rapport.

Awer nach e puer Wuert zu den Avisen – ech komme gläich zum Schluss, Här President –: Mir hunn der schlussendlech 21 am Dossier gehat. E grousst Thema ass, wéi schonn bemierkt, d'Ausweitung op de gesamten Droit national. Déi eng begrëssen et, déi aner soen: „La directive et rien que la directive!“

Plusieurs voix | Très bien!

(Interruption)

M. Charles Margue (déi gréng), rapporteur | De Secret professionnel, och en Topotheema. Do gouf jo dann och nogebessert a gekläert. Ech hunn, wann Der mer nogelauschert hutt, schonn dorobber geäntwert, firwat mer se ausgeweit hunn, och wann „La directive et rien que la directive!“ gesot ginn as. Eng ganz Partie Acteure war nämlech besuergt weinst der initialer Fassung vum Text, an där eng Dispositioun d'Méiglechkeet virgesinn huet, dass Informatiounen, déi duerch de Secret médical an de Secret professionnel geschützt sinn, kéinten zum Objet vu Signalementer ginn, wann dës proportional zum Notzen an noutwendeg wär, fir den Intérêt général ze schützen. An der amendéierter Versioun vum Text ass déi Dispositioun gestrach ginn, soudass de Secret professionnel wéi och de Secret médical net ugetaascht gëtt.

Très bien? Nee.

(Hilarité)

Insgesamt gouf et an den Avisen, déi sech elo all op déi initial Versioun vum Gesetzesprojet bezunn hunn, begrësst. Allgemeng gouf um Gesetzesprojet begrësst, dass mer d'Protektioun fir de Whistleblower an der nationaler Gesetzgebung verbesseren a virun allem op europäeschem Niveau harmoniséieren.

Ech si schonn drop agaangen: Kritesch Stëmme gouf et an den Avisen iwwert d'Ausweitung vum Champ d'application matériel op de ganzen Droit national. Méi wéi een Avis, dorënner d'Chambre de Commerce an de Barreau, war beonrouegt, dass dëst zu Abuse kéint féieren.

Eng Fuerderung, déi och méi dacks genannt gouf, war, dass extern Signalementer exklusiv iwwer eng eenzeg zentral Stell sollte lafen.

Bon, ech sinn domadder um Schluss ukomm, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen. Ech hu mer

e weéne méi laang Zäit geholl fir dat heiten. Ech mengen, et war derwäert, d'Matière ausféierlech duerststellen. Ech ginn den Accord vun der grénger Fraktioun, ouni ze vergiessen, alle Mataarbechter Merci ze soen an der Fraktioun, an der Chamber a virun allem dem Laurent Thyès a senger Ekipp vum Penal um Ministère.

Merci fir d'Nolauschteren.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci dem Här Rapporteur Charles Margue.

An éischten ageschriwwene Riedner ass den hono-
rabelen Här Laurent Mosar. Här Mosar, Dir hutt
d'Wuert.

(M. Laurent Mosar boit de l'eau.)

Une voix | Fir d'éischt schaffen, dann drénken!

M. Laurent Mosar (CSV) | Voilà!

(Interruptions)

Discussion générale

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, „Der
größte Lump im ganzen Land, ...“

Une voix | „... ist und bleibt der Denunziant.“

M. Laurent Mosar (CSV) | „... das ist und bleibt der
Denunziant.“ Dat soen net ech. Dat sot wahrscheinlech
och net den Hoffmann von Fallersleben, deem fälsch-
lecherweis ëmmer dës Ausso zougeschriwwen ginn
ass. Et ass einfach en däitscht Spréchwuert, dat
d'Saach wuel iwwerspëtzt, awer gutt a kloer op de
Punkt bréngt.

Well, léif Kolleeginnen a Kolleegen, kee wëllt Denun-
ziantentum a kee wëllt Denunzianten! Awer jiddweree
wëllt a fënn se eigentlech ganz gutt: Whistleblower.
Nach – an ech mengen, dat ass d'Konscht – muss een
en Ënnerscheid maachen zwëschen engem Whistle-
blower an engem Denunziant.

En Ënnerscheid – an do wäert ech an den nächste
Minutten och drop ze schwätze kommen –, deen net
ëmmer esou einfach ass. Well wou genau läit hei den
Ënnerscheid? Et ass eigentlech a leschter Instanz eng
Fro vun de Motiver vu béiden: souwuel vun deem
engen, deen eng Saach weiderdréit, wéi och vun
deem aneren, deen eng Saach mécht. An dann hânt
et natierlech och vun der Saach selwer of.

An déi éischt Fro, déi ee sech hei muss stellen, ass
deemno: Wëllt déi Persoun enger anerer Persoun aus
Eegeninteressi oder revanchistescher Niddertruecht
schueden a sech selwer eventuell profiléieren, bei
enger Autoritéit bäischmieren, fir sech selwer en
Avantage ze verschafen?

Dann hu mer et – an do si mer eis alleguerten eens –
gréisstendeels mat Denunziantentum ze dinn. Dat
kenne mer jo och aus Staatsformen, déi geziilt op
Denunziantentum opbauen. An der Reegel sinn dat
totalitär Diktaturen, an deene jiddereen deem anere
säin Däiwel ass. An ech brauch Iech net ze beschrei-
wen, wou et dat nach virun net esou laanger Zäit ginn
ass.

Bei de Whistleblower ass dat awer anescht. Dës
Persoun oder dësem Grupp vu Persounen geet et ëm
fundamental Wäerter a Rechter, déi et ze schütze
gëllt, jo, fir déi et ze kämpfe gëllt, virun allem fir
d'Allgemengwuel an d'Recht op Meinungsfreiheet,
duerchaus souguer mat engem eegene Risiko ver-
bonnen.

De Whistleblowing ass also am Prinzip eng Aktioun
mat engem positive Motiv, engem positive Mën-
schen- a Gesellschaftsbild, am Géigesaz zum

Denunziantentum mat engem negative Motiv an och
engem negative Mënschen- a Gesellschaftsbild.

Mee nach laang ass et net ëmmer einfach, hei am
Detail den Ënnerscheid ze maachen, an dat scho
guer net um legislativen Niveau. Wat mech dann och
zu der Gesetzesvirlag bréngt, déi mer de Mëtten haut
an hei debattéieren.

Ier ech méi genau awer an d'Analys vun dësem Text
ginn, erlaabt mer fir d'alleréisch, eisem President-
rapporteur, dem Charles Margue, e ganz grouse
Merci ze soen, éischters fir déi ganz wäertvoll Aar-
becht, déi iwwer Wochen an der Kommissioun och an
dësem Projet gemaach ginn ass. Et war keen einfache
Projet, souwuel fir säi schrëftleche wéi fir säi mündle-
che Rapport, deen eigentlech ganz genau och be-
schreift, wat an deem Text elo hei festgeschriwwen
gëtt a wat net.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi lescht
Méint a Joren hu gewisen – och bei eis am Land! –,
datt et leider och an Entreprisë kann zu schwéier-
wende Verstéiss géint international Bestëmmungen,
awer och national Gesetzer kommen, wou et och am
ëffentlechen Interessi ka sinn, datt dës vu couragé-
ierte Mataarbechter am Betrib och denoncéiert ginn.

Déi Mataarbechter, déi dat maachen, maachen dat
dann och net, fir hirem Betrib oder hire Kolleeginnen
a Kolleegen ze schueden, mee et geet hinne wierk-
lech drëm, hei op grav Verfeelungen opmierksam ze
maachen, déi och riskéieren, der Gesellschaft schwéi-
erwende Schued zouzefügen, a sief dat och nëm-
men um Niveau vun der Reputatioun vun engem
Land, wéi dat leider och bei där ominöser Affär
LuxLeaks de Fall war.

Et ass also wichteg, datt mer couragéiert Mataar-
bechterinnen a Mataarbechter an den Entreprises,
awer och beim Staat, bei Institutiounen, hunn, déi
sech net scheien, grav Violatiounen vu Gesetzer, awer
och grav Dysfonctionnementen an hirem Betrib fir
d'éischt iwwer e Signalement interne an, wann dat
nächst bréngt, och iwwer e Signalement externe ze
denoncéieren. An do kann ee sech ganz vill virstellen:
Dat geet vu Kampf géint Terrorismus, géint d'Wäiss-
wäsche vu Suen, géint Steierhannerzüéung bis och zu
grave Verfeelungen géint Ëmweltschutz a Klimaschutz,
an ech kéint mer do sécherlech nach eng Rei aner
Beispiller virstellen.

A mir hunn dann och als Legislatuer déi verdammte
Flicht, dës Mataarbechter am allgemengen Interessi
och ze schützen a se haaptsächlech viru Repressaliën
vun hirem Employeur ze schützen, wa se dann effektiv
déi dote Fäiten denoncéieren! Dofir ass et och absolut
noutwendeg, datt mir eis och hei am Land déi In-
strumenter ginn, fir dës sougenannt „Whistleblower“
adequat virun all Zorte vu Repressalien ze schützen.

Mir begrëssen dofir och, datt d'Regierung e Geset-
zestext op den Instanzeweue bruecht huet an och elo
versicht, e Cadre juridique opzestelle fir Whistle-
blower. Dee soll definéieren, wéi a wat fir enge
Konditiounen an no wat fir enge Modalitéiten an
Zukunft sougenannt „Signalement“ souwuel no
banne wéi no bausse sollen a kënnen gemaach ginn.

Mir hätten eis allerdéngs, Här President, gewënscht,
datt d'Regierung vläicht e bëssen éischter hir Haus-
aufgab gemaach hätt. Dat hätt eis alleguerten evité-
iert, a besonnesch der Regierung natierlech, vun der
Europäescher Kommissioun verklort ze ginn, an et wär
vläicht och am wuelverstanenen Interessi vun der
gudder Reputatioun vun eisem Land gewiescht.

Här President, fir och ganz kloer an däitlech ze sinn:
Mir, d'CSV-Fraktioun, deelen also 100%eg d'Zilset-
zung souwuel vun der europäescher Direktiv

gradesou wéi vun deem Gesetz, iwwert dat mer haut
an hei diskutéieren. Allerdéngs – an dat soen ech
dann awer gradesou kloer –: Mir sinn net domadder
d'accord, wéi d'Direktiv vun der Regierung an dësem
Projet ëmgesat gëtt. Dës Projet geet wäit iwwert den
Text vun der Direktiv eraus, andeem en a sech en uni-
versale Statutt fir de Lanceur d'alerte och fir natio-
naalt Recht en place setzt.

De Champ d'application vun dësem Gesetz ënnerleet
eigentlech elo de gesamten Droit commun sengem
Champ d'application, wat zu ganz ville Problemer a
Schwierigkeeten wäert féieren. An ech kommen nach
dorobber ze schwätzen.

Amplaz déi besteënd Protektiounsregimenter, déi ei-
sen interne Rechtssystem elo scho virgesäit, ze har-
moniséieren, gëtt hei erëm eng zousätzlech Couche
dropgeluecht, andeem en zousätzlechen Dispositif en
place gesat gëtt, deem seng Konturen – an dat soe
ganz vill Avisen; an do sinn ech och net averstane
mam Här Rapporteur – op ganz ville Punkte vag an
net prezis genuch bleiwen.

Ech muss Iech och soen, Här President, datt ech sel-
ten zu engem Projet de loi esou vill Kritikke vu ver-
schiddene Säite gelies hunn, déi eigentlech, wéi mir
och, komplett mat der Zilsetzung d'accord sinn, mee
awer net mat der Aart a Weis, wéi d'Regierung elo déi
Ziler wëllt erreechen.

An dësem Projet stelle sech vill Froen, wat d'Kompe-
tenze vun den Autoritéiten a vun eise Gerichtsbar-
keeten betrëfft, dat ëmsou méi – an dat ass vläicht
bis elo nach net ëmmer esou ënnerstrach ginn –, well
de Projet awer eng ganz Rei vu ganz zolitten zivilen,
penalen an administrative Sanktiounen virgesäit.

Fir meng Fraktioun a fir mech ass awer eng vun de
substanzielle Kritikken déi, datt an Zukunft kann – a
lauscht gutt no! – eng Alerte lancéiert ginn op
Base einfach nëmme vu Verdachtsmomenten – Ver-
dachtsmomenten! –, ouni klore Beweis, wat eventuell
Violatiounen géint Gesetzer ugeet, mee datt och dës
Denonciatioun kann anonym gemaach ginn, wat esou
am Text vun der Direktiv net explizitt virgesinn ass.

Den urspréngleche Gesetzestext ass och nach vill méi
wäit gaangen, andeem en d'Berufsgesheimnisser vun
enger ganzer Rei vu Berufsgruppen, léif Kolle-
ginnen a Kolleegen, och nach mat an de Champ d'ap-
plication erageholl huet. An nëmme dank der
vehementer Oppositioun vu ville Berufsgruppen,
awer ganz besonnesch dem Conseil de l'Ordre des
avocats, sinn dës Berufsgesheimnisser hei expresse-
ment erausgeholl ginn.

Une voix | Très bien!

M. Laurent Mosar (CSV) | Wat eis, Här President,
awer am meeschten un der Manéier, wéi dës Direktiv
ëmgesat gëtt, stéiert, ass, datt hei all Infraction de
droit commun, egal wéi grav se ass, automatesch mat
eräfallt. An ech liesen Iech och nach eng Kéier dee
Passage vir: „Sont visés tous les ‚actes ou omissions‘
qui sont illicites en droit national ou européen, ou
pire, qui vont à l'encontre de l'objet ou de la finalité
du droit national respectivement européen.“

De Champ d'application, esou wéi en elo am Ge-
setzestext festgeschriwwen ginn ass, dépasséiert also
largement d'Exigence vun der Direktiv, déi sech
eigentlech – an dat ass jo interessant – op verschid-
den Theeme limitéiert, wéi zum Beispill d'Marché-pu-
blicken, d'Securitéit vun de Produiten an nach eng
ganz Rei anerer, wat och fir eis a fir mech déi aller-
wichtigst sinn.

An deem Text, wéi en elo virgesinn ass, ass iwwer-
haupt kee Seuil de matérialité festgeluecht. A wéi ech
scho virdru gesot hunn, geet et duer – an ech

zitieren och –, datt den Auteur vum Signalement: „ait des ‚motifs raisonnables de croire‘ qu’il y ait une violation.“ „Des motifs raisonnables de croire qu’il y ait une violation“!

Hei kann also – a leider Gottes gött et där Menschen och an de Betriber – eng Persoun, déi net déi allerbeschten Intentionen huet, einfach nëmmen eng Suspicion, eng einfach Suspicion vun enger Violation hunn a kann eng eigentlech harmlos Violation invoquéieren an herno vun enger Immunité profiteren, wat zum Beispill d’Confidentialité betrifft, awer och d’Interdiction vu Repressalien.

Dat geet also schrecklech wäit. An erlaabt mer, Iech vläicht do dräi Beispiller ze ginn, well ech och an de leschten Deeg vill mat Kolleegen an driwwer geschwat hunn a gesot hunn: „Wat steet dann eigentlech do dran?“

Mir sinn hei am Droit commun, dat heescht, do fällt de ganze Code de la route mat dran. Wann also ee vun eis – gëschter war den 1. Mee, et waren der vill ënnerwee, och mam Auto – do an eng Polizeikontroll kënnt weinst ze vill héijer Vitesse oder och nach weinst anere Saachen an dee gött do protokolléiert, da kann also e Mataarbechter, deen dat gewuer gött, deen denoncieren bei sengem Employeur.

Ech ginn Iech en zweet Beispill. Hei si vill Buergermeeschteren a Schäfte a Gemengeconseillere, déi ëmmer Mariage maachen. Do ass een Artikel, dee mer ëmmer virlesen: „Les époux sont tenus de vivre ensemble.“ Wann elo – an dat soll et jo anscheinend ginn – och emol Conjointen, déi bestuet sinn, net méi doheim mat hirem Partner liewen, ass dat – ech weess, dass Der elo vläicht mam Kapp rëselt – eng Verfehlung géint de Code civil. Wann also elo ee vun de responsabele Cheffe vun enger Entreprise net méi mat sengem Partner zesummelieft, kéint dat en théorie Objet vun enger Denonciation ginn.

Ech ginn Iech en drëtt Beispill. An Entreprises, a Gebaier, ginn oft Aarbechte gemaach. Ech hunn dat elo selwer vun enger Persoun gesot kritt: „Kannst Du dat vläicht och do zitieren?“ Da ginn do Transformatione gemaach, wat derzou féiert, datt heiansdo net all d’Toilette verfügbar sinn. An Dir wësst, do gött et an eisen interne Reglementer Obligationen, datt ee mindestens muss esou vill Toilette bei esou vill Leit hunn. An do kënnt mol iwwerall vir, datt d’Zuel vun den Toiletten dann net méi onbedéngt dee Moment der Zuel vun den Effectiver entsprécht. Dem Text no kéint elo e Mataarbechter seng Direktioun denoncieren goen, well hei op engem präzise Punkt dat Gesetz net respektéiert gött.

Elo kënnt Der mer natierlech allegueren soen, léif Kolleeginnen a Kolleegen: „Jo, dat do ass puer Theorie.“ Ech hoffen, datt et puer Theorie ass. Mee mir wëssen och, an de Betriber schaffen net lauter Leit, déi déi beschten Intentionen hunn. An ech fäert ganz, datt et hei zu Abuse ka kommen.

Firwat kann et zu Abuse kommen? Ech huelen einfach d’Beispill vun engem Salarié, engem Employé, deen effektiv duerch ech weess net wat um Punkt ass, säi Kontrakt gekënnegt ze kréien. Wat mécht deen? E fënnt iergendwéi en Element, fir eng Denonciation ze maachen. Doduerch, datt en eng Denonciation mécht, kann en net méi gekënnegt kréien. E kann net méi gekënnegt kréien! E profitéiert do vun der Clause de confidentialité. Dat heescht, do brénge mer eng ganz Rei vu Betriber an eng zum Deel onméiglech Situation.

Natierlech wäert elo d’Madamm Justizministersch herno äntwerten: „Jo, mee do gött et jo awer eng Rei Firewalls, déi am Gesetz agebaut sinn, déi eigentlech déi doten Abuse solle vermeiden.“ Ech hoffen, datt

dat de Fall ass, Madamm Justizministersch. Ech soen awer elo schonn, datt dat warscheinlech a ganz ville Fäll net wäert duergoen.

An erlaabt mer vläicht – ech hätt hei vill kënne virlesen –, just e Passage aus engem Avis virzeliesen, nämlech deem vum Conseil de l’Ordre des avocats, deen eigentlech just op dësem Punkt méi wéi kloer ass. An doduerch, datt de Secret professionnel elo erausgeholl ginn ass, ännert dat absolutt näischt un deem heite Punkt.

Ech liesen Iech also vir: „Notant que les auteurs du projet de loi sous avis ont opté pour une définition des ‚violations‘ pouvant être dénoncées impunément qui couvre [...] les actes ou omissions illicites de toute nature et [...] les actes ou omissions qui ne sont illicites, mais qui, vont à l’encontre de l’objet ou de la finalité des dispositions du droit national ou européen“, le Conseil de l’Ordre“, an elo lauschtert gutt no, „considère qu’il s’agit d’une véritable carte blanche aux délateurs de tous genres, qui n’est pas digne d’un État de droit et qui va largement au-delà des ‚violations‘ que vise la Directive.“ Ech widderhuelen: „une véritable carte blanche aux délateurs de tous genres“! Dat seet de Conseil de l’Ordre vun den Affekoten.

An hei sëtze jo vill Affekoten a Juristen. Also, ech muss Iech soen, ech kéint net als Affekot a Jurist mat guddem Gewëssen de Mëtteg dësem Text meng Zoustëmmung ginn!

Plusieurs voix | Très bien!

M. Laurent Mosar (CSV) | Ech muss Iech duerfir och agestoen, Här President, datt a menge ville Joren, an deenen ech mech mat ville Projet-de-loien ausernee-gesat hunn, souwuel d’ailleurs an der Majoritéit wéi an der Opposition, ech mech net kann erënneren, datt eng Regierung vun engem Conseil de l’Ordre vun den Affekoten, wat net egal wat fir ee Gremium ass, mee wat deen héchste Gremium ass, sech esou hefteg Reprochen huet misse maache loosse.

Ech mengen d’ailleurs och, Madamm Justizminister, an ech deelen natierlech hei voll déi Bedenke vum Conseil de l’Ordre des avocats, datt hei wierklech eng Applikation vum Regime vun der Direktiv op eng ganz Rei Akten an Domäne gemaach gött, déi, wéi gesot, largement iwwert de Champ d’application vun der Direktiv erausgeet. An hei riskéiere mer – an dat ass och e Risiko, dee menger Meinung no d’Regierung ënnerschätzt –, datt mer doduerch, datt mer hei wäit driwwer erausginn, och de Geescht vun der Direktiv net transposéieren.

An erlaabt mer och ze soen: Ech sinn net mat Ärer Argumentation d’accord! Duerfir soen ech et direkt, well ech unhuelen, datt Der mer se herno dann och erëm wäert soen. Wéi ech Iech d’Fro gestallt hunn an der Commission de la Justice, hutt Der éischters gesot, mir wäeren hei an enger spezieller Situation a mir missten eigentlech hei exemplaresch virgoen, well mir jo och an där Affär LuxLeaks do direkt zitiiert gi sinn a well déi och e bësselchen am Ursprung vun deem ganzen Text hei ass.

Abee, ech muss Iech soen, Madamm Justizminister: Grad eleng dowéinst hätt ech, hätte mir eis strikt op den Text vun der Direktiv limitéiert a mir wäeren net doriwwer erausgaangen. An ech soen Iech och, wat déi ominéis Jurisprudenz betrëfft: Dir wësst esou gutt wéi ech, d’Jurisprudenz ginn eng Kéier an déi eng Richtung a se kënne muer erëm an déi aner Richtung goen.

(Interruption)

A mir hunn och nach Jurisprudenz vum Europäesche Gerichtshaff, duerfir ass et ëmmer geféierlech, wann een en Text just op Jurisprudenz baséiert. An duerfir

ass dat fir mech och kee Grund, fir hei weesentlech iwwert d’Zil vun der Direktiv erauszuschéissen.

Här President, ech mengen, ech hunn elo méi wéi genuch gesot iwwert de Champ d’application vun dësem Gesetz. Ech wëll awer nach op een anere Punkt agoen, dee menger Fraktioun an och mir selwer ganz vill Bauchwéi mécht a wou ech och elo direkt nach wäert eng Motioun deposéieren.

Mir hate viru Kuerzem eng ganz interessant Debatt iwwert d’Perspektive vun der lëtzebuerger Wirtschafft, an e Constat, dee quasiment all Riednerin a Riedner hei gemaach huet, ass deen, datt mer misste vill méi schnell mat der Simplification administrative virukommen an d’Entrepris vun deenen deelweis iwwerdriwwene Formalitéite befreien.

Mat dësem Gesetz, léif Kolleeginnen a Kolleegen, gi mer besonnesch deene klengen a mëttle Betriber elo erëm nei Prozeduren imposéieren, déi net nëmme vun hinnen zousätzlech Formalitéite verlaangen, mee haaptsächlech en Knowhow, fir e Gesetz ëmzesetzen a Mechanismen a Strukturen en place ze setze, fir iwwerhaupt kënne d’Contrainten, déi dësen Text mat sech bréngt, ze erfüllen.

Ech rappelléieren, datt ënnert dësem Gesetz all d’Entrepris mat méi wéi 50 Mataarbechter falen. An dësem Land wäerten also Honnerte vun Entrepris beträff sinn. Och ganz vill Gemengen an dësem Land wäerten hei dervu beträff sinn. Och mir, Här President, wäerte vun dësem Text beträff sinn.

A wat mech awer elo am meeschte stéiert, dat ass, datt ech iwwerzeegt sinn, datt déi allermeescht vun dësen Entreprisen – an ech hunn den Test an deene leschten Deeg gemaach – eigentlech iwwerhaupt keng Anung hunn, wat an deenen nächste Wochen a Méint op se zoukënn, well déi wëssen emol net, wat an deem Projet de loi do steet. Och d’Mataarbechter hu keng Anung, wat do an den nächste Wochen a Méint op se zoukënn.

An dat erënnert mech trotzdem e bësselchen un de Registre des bénéficiaires effectifs, iwwert dee mer och virun e puer Joer hei diskutéiert an ofgestëmmt hunn. An do, kënnt Der Iech erënneren, hat ech deemools opmierksam gemaach op Problemer, déi dat Gesetz géif fir d’ASBL bréngen. Ech si belächelt ginn hei. Et ass gesot ginn, wat mir hei géifen opféieren. D’Gesetz war nach net a Kraaft, do ass en Opschrei duerch all d’ASBL gaange fir ze soen: „Ma wat ass iwwerhaupt do gestëmmt ginn?“ An ech soen Iech, datt et hei grad a genau d’selwecht wäert goen, well et huet kee Mënsch eng Anung, wat iwwerhaupt do op en zoukënn!

An ech muss soen, et ass zum Deel och onverantwortlech vun enger Regierung, hei am Virfeld déi Entreprisen net emol do informéiert ze hunn, well déi müssen dat jo awer elo ëmsetzen. Ech weess, do sinn Delaie virgesinn. Si müssen zum Deel, wann et méi grouss Entrepris sinn, souguer eenzel Leit carrement ofstellen, fir déi Signalement-internen do ze maachen. Abee, ech froe mech, wou déi Entreprisen déi Leit siche ginn a wéi se dat maachen. Dat wäert erëm en zousätzlech Käschtepunkt sinn.

An duerfir wäert ech och hei eng Motioun deposéieren, wou mir d’Regierung opfuere, esou schnell wéi méiglech eng ganz breet gefächert Informationscampagne ze maachen à l’attention vun alle Concernéierten – dat sinn op där enger Säit natierlech d’Entreprisen, awer och d’Mataarbechter, déi an deenen Entreprisen do schaffen –, fir se iwwerhaupt emol driwwer ze informéieren, wat an Zukunft hir Rechter a Flichte sinn.

Här President, ech kommen domadder zum Schluss vu mengen Ausféierungen. Och wa mir mat der Zilsetzung souwuel vun der Direktiv wéi och vun dësem Gesetz averstane sinn an och fir méi en effikasse Schutz vum Whistleblower sinn, sou fanne mir, datt d'Regierung mat dësem Projet de loi einfach iwwert d'Zil erausschéisst an d'Dieren opmécht fir eng Zort vun Denunziantentum, déi mir och als Partei an eiser Gesellschaft op kee Fall wëllen.

Well eppes wëlle mir net, Här President, dat ass déi Welt, déi den George Orwell beschriwwen huet, nämlech eng „Big Brother is watching you“-Gesellschaft, an där een deen anere bei deem geréngste Verdacht op Verfehlung direkt verpäfte geet.

Och – an dat ënnerstellen ech wierklech net der Regierung – wann dat sécherlech net d'Zil vun dësem Projet de loi ass, besteet dach d'Gefor, datt leider an Zukunft duerch dësen Text Mënsche kënnen encouragéiert ginn, hir Matbierger bei der éischtbeschter Geleeënheet ze verpetzen. An dat ass eppes, wat mir op jidde Fall an eiser Gesellschaft net wëlle favorisieren.

Dir verstitt, Här President, datt mir aus all deenen dote Grënn dëst Gesetz beim beschte Wëllen net kënnen stëmmen.

Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Motion 2

La Chambre des Députés,

– constatant qu'il y a lieu de transposer en droit national la directive (UE) 2019/1373 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2019 sur la protection des personnes qui signalent des violations du droit de l'Union européenne ;

– constatant que le champ d'application matériel de la directive en question a été étendu sur l'ensemble du droit national ;

– constatant que les nouvelles dispositions vont engendrer des obligations supplémentaires pour les entreprises au Luxembourg ;

– constatant que les obligations auxquelles les entreprises doivent se conformer sont nombreuses et complexes ;

– constatant que ces obligations impliquent une charge de travail supplémentaire ainsi que des coûts supplémentaires non négligeables pour les entreprises ;

– soulignant qu'il est nécessaire de fournir aux entreprises des informations concrètes et précises quant aux différents devoirs et obligations leur incombant, et ce dans les meilleurs délais,

invite le Gouvernement

– à lancer ensemble avec les chambres professionnelles une large campagne d'information et de sensibilisation afin d'expliquer en détail aux acteurs concernés des différents secteurs de l'économie luxembourgeoise les tenants et aboutissants de la loi dont question.

(s.) Laurent Mosar, Léon Gloden, Martine Hansen, Octavie Modert, Gilles Roth.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Mosar. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Carole Hartmann. Madamm Hartmann, Dir hutt d'Wuert.

Mme Carole Hartmann (DP) | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, virop dem Rapporteur Charles Margue e grouse Merci fir säi mëndlechen, awer och säi ganz detailléierte schrëftleche Rapport.

WikiLeaks, Facebook-Leaks, LuxLeaks, den Tönnies-Fleesch- an och de VW-Dieselskandal, alles dat si Beispiller vun Dossieren, déi an der Press weltwäit fir grouss Iwwerschäfte gesuergt hunn, well Einzelpersonen, sougenannt „Whistleblower“, mat Informatiounen op déi eng oder aner Manéier op Sujeten opmierksam gemaach hunn oder un d'Effentlechkeet getruede sinn.

Säitdeem ass de Whistleblowing ëmmer erëm e Sujet vun Diskussiounen gewiescht, an och op europäeschem Niveau huet ee probéiert, op essenziell Froen, déi dëse Sujet betreffen, déi passend Äntwerten ze fannen:

Wéi steet et ëm de Schutz vu Lanceurs d'alerte?

Wéi eng Kanäl fir d'Transmissioun an d'Diffusioun vun Informatiounen sinn erlaabt, an ënner wat fir enge Konditiounen?

Wéi si Schutz a Repressalie fir béid Parteien an der Relatioun Auteur an Informant am Gesetz festgehalen an equilibriéiert?

A ganz kruzial: Wéi brénge mir et fäerdeg, net zu engem Denunziantestaat ze ginn an trotzdem Whistleblower ze schützen?

Léif Kolleegen, mat der europäescher Direktiv, déi mer haut duerch dëse Projet de loi transposéieren, ass versicht ginn, passend Äntwerten op ënner anerem dës Froen ze fannen. Dëse gesetzleche Kader soll et erlaben, am effentlechen Interessi op Mësstänn hinzewiesen an Transparenz a Gerechtegkeet ze promouvieren, dëst am Schutz vun de jeeweilige Parteien an ouni dass Abuse bedriwwen kënnen ginn.

Et ass scho gesot ginn, et ass awer wichteg, et ze rappeléieren: Mir hu Retard bei der Transpositioun vun dëser Direktiv! Mat all Dag, deen dës Direktiv net transposéiert ass, muss Lëtzebuerg eng Strof bezuelen. Vun dohier ass et och immens wichteg, dass mir dës Direktiv elo ëmsetzen.

Här President, mir hu säit 2011 schon e gesetzleche Kader, dee Whistleblower schützt. Dëst Gesetz – an dat ass an de Gerichtsaffären iwwert déi lescht Joren däätlech ginn – ass a senger Essenz awer net ganz komplett. An dësen Affären huet d'Analys sech dohier och haaptsächlech ëm d'Applikatioun vum Artikel 10 vun der Mënscherechtskonventioun gedréit, an eis Gerichter hu sech op Jurisprudenze vum Europäesche Gerichtshaff vun de Mënscherechter gestëtzt, fir ze analysieren, ob eng disproportionnell Ingerence an d'Liberté d'expression virläit oder net.

Quitte dass mer eise gesetzleche Kader haut erweideren, wäert sech dës Analys op Basis vun der CEDH héchstwahrscheinlech net fundamental änneren. An eiser Hiérarchie des normes sti bekanntlech déi supranational Reegele ganz uewen a wäerten deemno och weiderhin an esou Affären opgeworf an och analyséiert ginn.

Kolleeginnen a Kolleegen, e Whistleblower huet am Idealfall eng gutt Absicht, nämlech déi, op eng Gefor fir d'Effentlechkeet hinzewiesen oder op eng flagrant Ongerechtegkeet opmierksam ze maachen. Dëst ass och esou an dësem neien Text festgehalen.

Hei ass dann och schon e ganz wichteg Punkt vun dësem gesetzleche Kader: Et muss verhënnert ginn, dass Persounen aus enger perséinlecher Vendetta eraus oder aus perséinlechem Interêt Firmen, Entitéiten oder Administratiounen ënner Drock setzen oder Onwourechte verbreiden, fir selwer dovunner ze profitieren. E Lancement d'alerte ka just gemaach ginn, wann och e valabelen a reelle Motiv dofir besteet. Dëst ass am Commentaire vum Artikel 4 festgehalen: Eng Persoun muss, ech zitieren, „motifs

raisonnables“ hunn, fir eng Informatioun ze divulguieren. Abusiv Signalementen sollen deemno evitéiert ginn. An de Rapporteur hat och schon op d'Garde-fouen hei an deem Gesetz higewisen, wou och penal Strofe virgesi sinn.

Doriwwer eraus gëllt weiderhin, dass béisaarteg falsch Denonciatiounen géint eng Persoun, esou wéi dat och schon haut de Fall ass, zu Poursuitten a Condamnatiounen wéinst Dénonciation calomnieuse kënnen féieren.

En nächste wichtige Punkt ass deen, dass d'Divulgatioun a priori am effentlechen Interessi muss sinn. Den Interêt public vun der Divulgatioun vun Informatiounen ass iwwregens och ee vun de Krittären, dee vum Europäesche Gerichtshaff an all Whistleblower-affär kontrolléiert gëtt. E Punkt, op deen de Stater Barreau a sengem Avis nach eemol opmierksam gemaach huet, andeem e rappeléiert, dass à la base d'Iddi hannert dem Prinzip vum Whistleblower, a virun allem och dem Schutz vum Whistleblower, dem Opweise vu méiglechen Menacen an Atteinten op den effentlechen Interessi ënnerläit.

An der Jurisprudenz vum Europäesche Gerichtshaff vun de Mënscherechter ass den effentlechen Interessi vun der Divulgatioun deemno eng Konditioun, fir d'Protektioun vum Whistleblower kënnen ze kréien. Och am rezenten Arrêt Halet vun der CEDH ass dës Analys ganz prezis gemaach ginn.

Am Text vun eise Projet de loi stoung initial och explizitt dran, dass d'Violatiounen, déi denoncéiert ginn, an hirer Konsequenz den Ordre public troubleiere mussen. Den explizitte Renvoi op en „trouble causé à l'intérêt public“ ass allerdingens op Basis vun enger Opposition formelle vum Staatsrot aus dem Projet de loi erausgelooss ginn.

Hei stellt sech d'Fro – an ech géif dës Fro un d'Madamm Minister weiderginn –, ob Denonciatiounen, déi op Basis vum neie Cadre légal gemaach kënnen ginn, trotzdem dësem effentlechen Interessi déngen müssen, wéi dat och am Commentaire zum Artikel 4 ugeduecht ass.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, am neien Text ass festgehalen, op wéi eng Manéier Informatiounen kënnen virugi ginn. Virop ass et hei wichteg ze betounen, dass et eng Aart Hierarchie gëtt, wéi op Mësstänn oder Problemer opmierksam gemaach soll ginn:

Intern Meldunge bei enger Firma, an enger Administratioun: Den interne Wee soll ëmmer privilegiéiert ginn.

Un zweeter Plaz stinn iwwer 20 Entitéiten zur Verfügung, déi mat dësem neie Gesetz den néidege legale Kader kréien an déi et engem erlaben, eng extern Revelatioun an dësem geschlossenen a reglementéierte Kader ze maachen, ouni dass eng Affär direkt muss dobaussen un déi grouss Klack gehaange ginn.

Eréischt un drëtter Stell gëtt et d'Divulgation publique, also zum Beispill d'Eruntrieden un d'Press oder allgemeng un d'Effentlechkeet, an dësem Text ass ultime Optioun fir de Whistleblowing ernimmt.

Och dës Divulgation publique hat am Virfeld fir Diskussiounen gesuergt, méi genee d'Konditiounen, ënnert deenen esou eng Divulgation publique iwwerhaupt dierf gemaach ginn. Am Text vun der Direktiv ass festgehalen, dass eng intern Meldung beim zustännegen Departement oder enger respektiver Administratioun dem Exercice vun der Divulgation publique virausgoe soll. Den Här Rapporteur huet et virun erklärt: Dës Konditioun gouf am Projet de loi als eng Optioun, also net als eng Obligatioun, bäibehalen.

Hei sief awer ganz kloer gesot, dass et net dorëms geet, jidder Persoun dobaussen et ze erlaben, sou „mir nichts, dir nichts“ un d'Effentlechkeet ze trieden an d'Reputatioun vu Persounen oder Entrepreneuren einfach esou ze endommagieren, ouni e fundierte Grond an ouni dass en effentlechen Interessi bei esou enger Affär besteet. Et geet drëm, Persounen, déi iwwer Wësse verfügen, dat fir déi effentlech Sécherheet relevant ass, e leschte Moyer ze bidden, déi effentlech Opmierksamkeet op dese Problem ze richten, falls si iwwer aner Weeër net gehollef kréien.

An deem Kader géif ech op eng Question parlementaire verweisen, déi d'Kolleege vun der CSV am Joer 2018 gestallt hunn. Deemools hat eng Persoun, déi anonym wollt bleiwen, d'Administratioun GOVCERT kontaktéiert an drop opmierksam gemaach, dass et bei enger staatlecher Plattform Sécherheetslücke géif ginn, via déi dës Persoun sech notament iwwer dausend Usernimm a Passwieder konnt uneegnen, entre autres vu Ministeren, Deputéierten a Journalisten. Dës Persoun hätt awer nëmme agewëllt, Detailler erauszeginn, wann een hir géif versécheren, datt si ouni Konsequenze géif dervukommen. Finalement huet de Staat dës Persoun et ermëglecht, hiert Wëssen anonym matzedelen, an et ass och reagiert ginn. Eng vun de Froen vun der CSV war deemools, wisou bis elo nach kee Whistleblowergesetz op den Instanzwee bruecht gi wär.

An dësem präzise Fall hei ass et ëm effentlech Sécherheet a Relatioun mat Informatik gaangen. Dat erlaabt et, nach eemol d'Wichtigkeet vum Text ze ënnersträichen, dee mir haut stëmmen. Net nëmme huet et sech hei ëm e Problem op nationalem Niveau gehandelt. Et brauch och net vill Imaginatioun, wann ee sech iwwerleet, wat geschitt wär, wann de Staat dës Persoun deemools net d'Mëglechkeet ginn hätt, sech anonym ze äusseren, a wann da spéider erauskomm wier, dass si iwwert dës Wësse verfüegt hätt, dass een et awer net un de Grand public oder op d'mannst un déi concernéiert Persoun viruginn hätt, mee probéiert hätt, dese Problem virun der Effentlechkeet ze verstoppen.

Här President, Kolleegeinnen a Kolleegeen, ech wëll nach op e weidere Punkt agoen, deem notament vum Conseil de l'Ordre vun den Affekoten vum Stater Barreau a vum Ordre des experts-comptables opgeworf ginn ass an deem eis als DP-Fraktioun och um Härzer läit. Et geet ëm de Secret professionnel vun dësen an anere Beruffer, deem onbedéngt muss protegiert ginn.

Als Confidants nécessaires genéisst beispillsweis Dokteren an Affekoten d'Vetraue vun hire Patienten an hire Clienten, e Vertrauen, dat nëmme kann oprechterhale ginn, wann de Client och weess, datt seng Informatiounen bei dëser Persoun gatt a virun allem sécher opgehewe sinn. Duerfir ass et kruzial, dass Informatiounen, déi ënner esou e Secret, grade-wéi och ënnert de Secret de l'instruction, falen, net kënnen divulgéiert ginn, ausser et gëtt eng Obligation légale de dénonciation, notament wat Infractionen an Kader vun der Lutte géint Blanchiment an Terrorismus ueget.

Hei hat den initialen Text eng weider Attenuatioun vun de Secrets professionnels virgesinn. De Staatsrot huet heiranner awer eng Insécurité juridique gesinn an haaptsächlech drop higewisen, datt en matière pénale eng Restriktioun vum Secret tëschent dem Affekot a sengem Client den Artikel 6 vun der Mënscherechtskonvention, dat heescht d'Recht op e Procès équitable, violéiert géif. Den Artikel 1 vun dem Projet de loi ass doropshin, esou wéi et och vun dem Barreau aus der Stad a vun den Expert-comptablé gefrot ginn ass, amendéiert ginn, soudass déi

divers Berufsgeheimnisser net weider duerch dësen neie Cadre légal ofgeschwächt ginn. An dëst begrësse mir als DP-Fraktioun ausdrécklech.

Kolleegeinnen a Kolleegeen, d'Virureeche vu sensibelen oder kriddelegen Informatiounen ka fir béid Säiten an enger Affär laangwiereg a substanzuell Konsequenzen hunn, souwuel privat wéi och professionell. Et ass dowéinst wichteg, dass een net lichtfankeg mam Thema Whistleblowing ëmgeet.

Als DP ënnerstëtze mir dowéinst och eng Motioun, iwwert déi mir och an der Justizkommissioun, wéi de Rapporteur et gesot huet, geschwat hunn an déi virgesäit, dass no zwee Joer e Suivi vun dësem Text gemaach soll ginn. Fir eis als DP ass et wichteg, mam Projet de loi, deem zum Vott steet, d'Whistleblower ze schützen, esou wéi dat och d'Virgab ass vun der EU-Direktiv, an awer parallel net zu engem Denunziantestaat ze ginn. Wann de Suivi vun dem Gesetz dat sollt erginn, da muss mer dee Moment dorobber reagieren.

Ech géif heimadder den Accord gi vun der DP-Fraktioun an ech soen Iech Merci fir d'Nolauschtenen.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Hartmann. An da wier et un där honorabeller Madamm Cécile Hemmen. Madamm Hemmen, Dir hutt d'Wuert.

Mme Cécile Hemmen (LSAP) | Merci, Här President. Madamm Minister, léif Kolleegeinnen, léif Kolleegeen, merci virum dem Charles Margue fir dee gudden an detaillierte geschriwwenen an och mëndleche Rapport.

Här President, léif Kolleegeinnen, léif Kolleegeen, haut hu mer de Rapport vun engem juristeschen a sozial wichtige Projet de loi gemaach kritt, deem d'europäesch Direktiv vun 2019 iwwert d'Whistleblower an eis Legislatioun transposéiert.

D'ganz Welt an och Europa sinn an de leschte Joren ëmmer nees vu finanziellen an och politeschen Skandalen gerëselt ginn, déi eigentlech just duerch d'Whistleblower opgedeckt goufen.

Stéchuert Edward Snowden zum Beispill: Deem seng Revelatiounen hunn am Joer 2013 déi berühmte NSA-Affär ausgeléist. Hien huet deemools als weltwäit bekannteste Lanceur d'alerte derfir gesuergt, dass Top-Secret-Dokumenten un d'Effentlechkeet koumen, an esou dem Public d'Ausmooss vun den Iwwerwaachungs- a Spionagepraktiken vu Geheimdengschräcker gewisen. Dëst huet him, duerch de feelende Schutz, e Liewen am Exil abruucht.

Nieft de Skandalen huet d'Cour vu Stroossbuerg déi sougenannte Guja-Krittären an hirem berüumten „Arrêt Guja“ festgehalen. Deenen no soll bewäert ginn, ob en Ugestallten, dee jo en Devoir de loyauté oder eng Obligation de secret par rapport zu sengem Employeur huet, kann Informatiounen weiderginn, ouni sech domadder strofbar ze maachen, well en als Whistleblower qualifizéiert gëtt.

Zu Lëtzebuerg si mir eis der Problematik vum Whistleblowing och bewusst. Mir haten eisen eegene souzoe „Snowden-Fall“, den Antoine Deltout, deem an der Affär LuxLeaks als unerkannter Whistleblower de Journalisten Dokumenter zoukomme gelooss huet, fir ze weisen, dass Lëtzebuerg verschidde groussen Entrepreneuren aus dem Ausland Steiervergëschtegungen ermëglecht huet. Dese Fall war viru Kuerzem nach an der Aktualitéit, well eeben de Raphaël Halet, vun deem de Mëtteg schon e puermol rieds gaangen ass, den zweeten Informant an dëser Affär, och als zweeter Whistleblower 2021 unerkannt ginn ass an elo keng Strof bezuele muss.

An der Aktualitéit an am Kontext vum Ukrain-Krich ass de Fall vum australeschen Journalist Julian Assange ganz pikant. Hie sëtzt de Moment nach am Belmarsh-Prisong a seng Haft ass ëmstritten, besonnesch wat seng Behandlung ueget. Seng Fräilossung ass vun der Kommissioun vun de Mënscherechter aus dem Conseil de l'Europe gefrot an och verlaangt ginn. Et kann een dervunner ausgoen, dass seng Inhaftéierung a seng Behandlung en ofschreckend Bild fir all méigleche Whistleblower sinn. Wa Leit Informatiounen iwwer en arméierte Konflikt hätten, wéi et bei de WikiLeaks-Publikatiounen war, da géife se wuel esou Fäll dervunner ofgehalen, dës weiderzeginn, wat am Kontext vum ukraineschen Konflikt nach kéint vu ganz grousser Bedeitung sinn.

Et gëtt deemno eng ganz Partie Argumenter, déi derzou gefouert hunn, dass d'Regierungsparteien am Koalitionsaccord 2018–2023 festgehalen hunn, dass d'europäesch Direktiv vun 2019 iwwer eng uniform europäesch Legislatioun fir de Schutz vun de Whistleblower soll transposéiert ginn. Dës Regierung huet sech also dës Missioun ginn an huet se och elo erfüllt. Am Hëlbäck op déi 22 Avisen, déi zu dësem Projet de loi vun deene verschiddensten Autoritéiten erakomm sinn, hunn d'Regierung an d'Chamber eng séier an effikass Aarbecht geleescht.

Bei eis huet déi europäesch Direktiv missen esou séier wéi méiglech transposéiert ginn, well et och an eisen Nopeschlänner wäitgeend scho gemaach ginn ass. Esou huet Frankräich am Februar 2022 déi néideg Texter adoptéiert an d'Belsch huet am Februar 2023 en neit Gesetz iwwert de Schutz vun de Whistleblower begrësst. A Frankräich war iwwerens schon 2016 mat der Loi Sapin 2 en offizielle Status fir de Whistleblower festgehalen ginn. D'Belsch hat virun der Transpositioun vun der Direktiv iwwerens nach eng ganz Partie Lacunen an hirer Legislatioun.

D'europäesch Direktiv huet als Objektiv de Schutz vum Lanceur d'alerte, mee virun allem en uniforme Schutz fir all d'europäesch Länner, fir esou vill wéi méiglech legal Zersplitterungen – oder solle mer soen Ongläichheeten? – ze verhënneren. Zousätzlech soll en iwwergeuerdente legislative Schutz an all Land geschaaft ginn, dee sech iwwert déi deelweis sektoriell Schutzbestëmmungen vun de Lanceurs d'alerte anuerdent. De Schutz, dee betraffe Persounen kënnen kréien, gëtt also juristeschen verstärkt an erweidert.

Zu Lëtzebuerg ass de Schutz vum Whistleblower bis elo nëmlech sektoriell geregelt. Du huet de Finanzsektor déi meescht Fortschritte gewisen, wou verschidde Gesetzer a verschidde Matièreen, wéi dem Blanchiment, dem Abus de marché, den Investitionsservicer an de Verhalensreegelen vun de Professionellen am Finanzsektor, e gewëssene Schutz fir d'Lanceurs d'alerte schafen.

Virun allem am Finanzsektor ass dëst e wichtige Moyer, fir Verstéiss géint hir Gesetzer ze verhënneren, well dës Kontrollautoritéiten wéi der CSSF gemellt ginn. Esou gëtt eng propper an och legal Finanzplaz zu Lëtzebuerg garantéiert, wat eisem Land jo am Allgemengen zeguttkënn.

Hei ass awer de Problem, dass net all Aktivitéitssektor e reglementéierte Kader virgesäit. En allgemengt Gesetz gëtt et bis haut och net. Soulaang alles sektoriell geregelt gëtt, kann de Schutz net um héchsten Niveau garantéiert sinn.

Mee wisou ass de Schutz vun de Persounen, déi „whistleblowen“, dann iwwerhaapt esou wichteg? Huele mer et emol gläich viwerech: Et ass essenziell, dass ee géint Korruptioun, Bedruch oder schlecht Praktiken innerhalb vun engem Betrib oder enger effentlecher Entitéit virgeet. Mee keen Ugestalte wëllt

an der Schossinn landen, falls him eppes sollt passieren, wann hie signalisiert, wat net an der Rei ass oder carrement net legal ass. Och wa mir eis all eens sinn, dass d'Signalement vum engem Verstooss géint Reegelen oder Eethik eng moralesch Aufgab ass, wëllt kee sech eng schlecht Reputatioun op der Aarbechtsplaz siche goen, well eng Aarbechtsplaz ass hautdesdaags wichteg. A mir wëssen et, un enger Aarbechtsplaz hänken Existenzen. An duerfir brauch ee vu vieren d'Garantie vum néidege Schutz, wann een esou eng Aktioun wëllt ugoen.

Mee net nëmme, dass eng spezifesch Schutzlegislatioun per se positiv ass, nee, et kommen och nach wichteg Auswierkungen derbäi, sou zum Beispill datt an der Entreprise sécher méi positiv Praktike kënnen benotzt ginn. Well wat méi gutt Praktike favoriséiert ginn, wat eng Firma oder och eng öffentlech Entitéit besser fonctionéiere kann, d'Aarbechtsklima méi angeneem gëtt, d'Produktivitéit eropgeet, eng gewësse sozial Responsabilitéit tëscht d'Leit geschafe gëtt an eng allgemeng besser Kultur an der Entitéit gelieft gëtt. De Schutz vum Lanceur d'alerte an domadder d'Krichserklärung un déi verwerflech a moralesch zweifelhaft Praktiken zitt deemno e ganze Rateschwanz u positiven Auswierkunge no sech.

Dës Legislatioun erméiglecht et de Leit, hir moralesch Aufgab ze erfëllen, ouni hir Integritéit, hir Reputatioun op der Aarbecht an hir Aarbecht u sech a Gefor ze bréngen.

De Projet de loi gesäit e puer Dispositiounen vir, op déi ech elo ganz kuerz wëllt agoen, zum Beispill datt en Informant géint all Form vu Vergeltungsmoosname geschützt ass. Esou eng Moosnam vum der Säit vum Employeur kéint zum Beispill eng virzäitig Resiliatioun vum Aarbechtsvertrag sinn. Et kéint och d'Erofsetze vum Salaire sinn oder souguer Mobbing. Dëst dierf net sinn an dowéinst ass och all Form vu Vergeltung géint e Whistleblower verbueden.

D'Schutzmesuren, déi vum Projet virgesi sinn, applizéiere sech och op Drëtter, déi am Lien mam Whistleblower sinn. Dat kënnen d'Aarbechtskollege sinn oder och d'Familljememberen. En Employé kann duerch d'Gefor, där seng Famill ausgesat ass, geneesou en Ofstand vum Melle vu Verstéiss huelen, wéi wann eppes géint hie perséinlech gerichtet wier. A well d'Direktiv eng ganz large Definitioun vum der Persoun ginn huet, déi kënnen vum Schutz profitéieren, erweidert dës Projet de Champ d'action sou wäit wéi méiglech, och déi ganz Repercussiounen. Och d'Facilitateuren, dat heescht Persounen, déi d'Mellen duerch e Whistleblower vereinfachen, kënnen dovunner profitéieren. D'Mellen ass genee dat, wat e Whistleblower mécht a wouduerch hie seng moralesch Pflicht och erfëllt.

De Projet mécht hei en Ënnerscheed tëscht engem internen an engem externe Mellen. Dem Whistleblower bidde sech also zwou Méiglechkeeten. Intern heescht, dass eng Meldung soll an der betraffener Entitéit duerch intern Kommunikatiounskanäl gemaach ginn, déi extra fir dësen Zweck en place sinn. Eise Projet verflucht d'juristesche Entitéite vum privaten an öffentleche Secteur, intern Kommunikatiounen ze erméiglechen. Wéi de Projet et justifiéiert, geet aus empirische Studien ervir, datt déi meescht Leit sech méi wuel fillen, eppes an der Organisatioun ze melden, wou se schaffen.

Intern ass och dee sécherste Wee, wéi eng Informatioun un déi richteg Persoun kënn, déi eppes domadder ufänke kann an och eppes un der Situatioun ännere kann. Esou missten d'Whistleblower méi motivéiert sinn, déi intern Meldungschanäl ze notzen an eng Meldung bei hirem Employeur ze maachen. Wéi

virdu schonn erwänt, ass eng gutt Aarbechtskultur eng Konsequenz vum Whistleblowing, an duerch en intern Melle gëtt dëst wuel méi einfach erreecht, wéi wann et bei enger externer Autoritéit geschitt.

Doduerch, dass d'Meldungen intern gemaach ginn, kann och direkt zum Behiwe vu Feeler un der Wuerzel ugesat ginn, soudass d'Entitéit sech selwer méi séier verbessert.

Extern Meldunge sinn natierlech och méiglech. Dëst gëtt da bei enger externer Autoritéit gemaach, déi an engem gewëssene Berufsfeld Kontrollkompetenzen huet, wéi der CSSF am Finanzsektor oder awer dem Commissariat aux assurances am Assuranceberäich.

E Whistleblower muss awer och informéiert sinn, fir ze wëssen, wat, wéi a bei wem eppes ka gemellt ginn. An aus dësem Grond gëtt den Office de signalement gegrënt. Eng vu senger Missiounen ass d'Sensibilisierung vum Public iwwert d'Legislatioun bei de Lanceurs d'alerte esouwéi d'Informatioun an d'Hëllef bei de Meldungsdemarché vum all Persoun, déi eppes intern oder awer och extern melle wëllt.

De Whistleblower leescht der Aarbechtswelt an der Gesellschaft am Allgemengen e groussen Déngscht, mee leider sinn d'Konsequenzen, wéi fir de Snowden zum Beispill, deen elo am Exil leeft, an den Halet, dee bis 2021 zu enger Entschiedegung verurteilt war, oft schwéier ze erdroen. Och fir hiert Ëmfeld an déi Leit, déi domadder implizéiert sinn, kënnen d'Konsequenze ganz haart sinn.

Natierlech gëtt et och déi aner Säit vum der Medail, déi seet, datt e Whistleblower eng Gefor fir déi national Sécherheet ass. E Whistleblower beweegt sech deemno op engem ganz schmuele Grat tëscht Revelatiounen, déi fir dat gutt Fonctionéiere vum enger demokratescher Gesellschaft néideg sinn, oder awer Revelatiounen, déi der nationaler Sécherheet schuede kënnen. Ass esou eng Persoun de Retter vum öffentlichen Interessi oder e Verréider u senger Natioun?

Egal wou ee sech do placéiert, eppes ass ganz kloer: Duerch d'Melle vum Defaillancen, vu Feeler, vu Mësstänn, vun illegale Praktiken, vu Verstéiss géint Gesetzer ginn de Legislatuer, d'Kontrollinstanz souwéi d'Police vum all verschiddenen Niveauen op Lacunen opmierksam gemaach a kënnen eppes änneren. Ouni dës Revelatiounen ass et net einfach, un intern Dokumenter an Informatiounen ze kommen.

D'Ziler vum esou Meldunge sinn oft ganz verschidden: Mol soll noreguléiert ginn, mol soll nokontrolléiert ginn, mee et soll awer och heiansdo staark intervenéiert ginn. An an alle Fäll ass d'Erfëllung vum enger moralescher Biergerpflicht, déi am öffentlichen Interessi ka gemaach ginn, hei natierlech d'Haaptsaach. Déi Persounen, déi hirer Pflicht nokommen, maachen dëst, ouni d'Konsequenze fir sech selwer a fir hir Léifsten ze consideréieren. Duerch hiert couragéiert Handeln droe si zu enger méi sécherer, méi gerechter, méi transparenter an och méi fairer Gesellschaft bäi, wou d'Mësstänn an och d'Illegalitéit net einfach akzeptéiert ginn, mee wou gehandelt gëtt.

Dëse Projet féiert e verstärkten an nationale Schutz vum Whistleblower an, wat dësen déi néideg Sécherheet an de Réckhalt gëtt fir ze handeln, an dat eigentlech am Sënn vum enger besserer Gesellschaft. A genee dofir kann ech den Accord vu menger Fraktioun fir dës Projet de loi 7945 ginn, gradewéi och d'Ënnerstützung vum der Motioun, déi eng Evaluatioun vum Gesetz bannen zwee Joer freet.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Hemmen. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorablen Här Roy Reding. Här Reding, Dir hutt d'Wuert.

M. Roy Reding (ADR) | Merci, Här President. Léif Kollegen, „eng Eier an eng Freed“ huet mäi Frënd Charles Margue gesot, wéi en dës Projet virgestallt huet. An d'Cécile Hemmen, meng Frëndin Cécile Hemmen, schwätzt souguer vum enger „Krichserklärung“!

(Interruptions)

Mee sidd Der wierklech seriö, wann Der e Snowden a speziell en Assange an engem Otemzuch nennt mat engem Deltour? Ass dat wierklech seriö?

Mir sinn hei – an dat hunn d'Virriedner, speziell de Laurent Mosar, scho gesot – an engem Spagat tëscht Zivilcourage op där enger Säit an Denunziantentum op där anerer Säit. Korruptioun ze melden – speziell Korruptioun! –, ass eng wichteg Saach, an et gëtt der hei am Land méi wéi genuch. A mir wäerten d'Geleeënheet hunn, mat eise Kollege vum der OECD doriwwer ze schwätzen, wéi vill Korruptioun et hei am Land nach gëtt.

Dat melden, jo. Matbierger uschmieren, well se iergendwellech Reegele mëssuechten, well se falsch parken, well se net richtig genden, well se op Facebook eppes posten, well se op Twitter eppes posten, dat si „Meldemuschi“, an dat sollte mer net toleréieren! An do ginn ech dem Kolleg Laury Mosar Recht, wann e seet: „Der größte Lump im ganzen Land ist und bleibt der Denunziant.“

Wat fir eng Atmosphär mengt Der, datt a Betriber entsteet, datt a Verwaltungen entsteet, wann een deen anere kann uschmieren, a ganz oft aus eegenetzge Grënn, net well e wierklech eppes entdeckt huet, mee well e seet: „Ma deem doten, deem wëschene ech elo eng aus. Deen doten, dee melden ech elo!“?

Melde deinen Nächsten! Denunziatioun ass d'Melde vum engem aneren aus niederen Beweggründen. De Robert Habeck sot: „Der Staat sind wir alle.“ An de Staat kann dann ongehemmt an onkontrolléiert géint jiddereen an alles virgoen, wat him oder deenen, déi jeeweils um Pouvoir sinn, net gefält. Und wer nicht mitmacht, wird gemeldet.

De Conseil de l'Ordre vum Barreau – de Laurent Mosar huet deen dankenswäerterweis in extenso zitéiert – seet: „Une véritable carte blanche aux délateurs de tous genres, qui n'est pas digne d'un État de droit“. An domadder ass eigentlech alles gesot, wat een zu dësem Text misst soen.

Souguer Sous-traitanten, Aktionären, Leit, déi emol nach net fir e Betrib schaffen, déi nëmme en vue vum enger Embauche sinn, oder Leit, deenen hir Relation de travail opgehalen huet, well se entlooss gi sinn, dierfe melden. Dem Revanchismus ass Tür und Tor geöffnet.

An ech wëll einfach ophale mat engem Zitat aus dem „FOCUS“ vum 24. Juli 2022 vum Helmut Markwort, an dat resümiert fir mech eigentlech alles: „Die Grünen werden ihrem schlechten Ruf gerecht. Sie wollen uns umerziehen. Sobald sie an Macht und Einfluss gewinnen, überziehen sie uns mit Vorschriften, Regulierungen und Verboten.“ An dat heiten Denonciationsgesetz ass e weideren Nol an deem Sarg.

Ech soen Iech Merci a mir stëmmen als ADR selbstverständlich géint dësen Text!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Reding. An da wier et un där honorabeler Madamm Nathalie Oberweis. Madamm Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President. Ech wëll fir d'éischt dem Rapporteur an och all deenen, déi un dësem wichtege Gesetz matgeschafft hunn, e grouesse Merci soen. Virop dann och direkt: Mir begrëissen dëst Gesetz natierlech a mir hu wéi vill anerer drop gewaart, och well dëst Gesetz natierlech e Meilesteen ass, virun allem zu Lëtzebuerg.

De Projet de loi, dee mer haut stëmmen, geet natierlech zréck op de LuxLeaks-Finanzskandal, e Skandal, dee jorelaang e Schiet op Lëtzebuerg geworf huet. Ech erënneren och gären – well ech mengen, dass mer hinnen dat schëlleg sinn – un déi dräi Lanceur-d'alerte vum deemools. Dat waren déi zwee fréier PwC-Mataarbechter Antoine Deltour a Raphaël Halet an de Journalist Édouard Perrin.

Jorelaang waren déi dräi op der Uklobänk vun de Lëtzeburger Geriichter, nodeems de fréiere Patron PwC eng Plainte géint si gemaach hat. An och de Parquet huet fir mech nach ëmmer eng relativ onkloer oder onerklärbare Roll gespillt, andeems en zum Beispill en appel gaangen ass, wéi de Journalist scho fräigeschwat wi war. Ech ka mech gutt erënneren, well ech dacks am Sall souz fir nozelauschteren a virun de Geriichter Ënnerstützung ausgedréckt hu fir déi dräi Lanceur-d'alerten.

Et ass – dat muss een esou soen – en donkelt Kapitel an der Staatsgeschichte vu Lëtzebuerg. Déi dräi hunn no jorelaange Gerichtsaffäre Recht kritt an de Raphaël Halet eréischt kierzlech zu Stroossbuerg. Et ass wichtig, menger Meinung no, sech dodrun ze erënneren, well soss vergësst een, an deenen, dee vergësst, dee riskéiert, Feeler ze widerhuelen, wéi mer all wëssen.

Interessant ass dann och, dass am Exposé des motifs vun dësem Gesetz awer quasi net ee Wuert iwwert dëst Kapitel, dat jo awer den Hannergrond dovunner ass, fält an och d'Fiskaliteit net wierklech ernimmt gëtt. Dëst Netnenne vu LuxLeaks als Ursprung, dem LuxLeaks-Prozess, deen een als national Schan, a mengen Aen zumindest, ka bezeichnen, deit menger Meinung no drop hin, dass et eng Zort nationalen Trauma oder Staatstrauma gëtt, wat dës Epoque ugeet. Ech mengen, mir wëilten, dass dëst net wierklech Deel vun eiser Geschichte wier. Kee wëll driwwer schwätzen. LuxLeaks ass virun allem an dësem Text den „elephant in the room“, wéi een esou seet.

Et muss een awer – an ech mengen, dat mécht dëst Gesetz ganz kloer – d'Wichtigkeet vun de Lanceur-d'alerten ënnersträichen. Si spillen eng immens wichtige Roll, wéi mer am LuxLeaks-Skandal eeben no joren dann och gesinn hunn. Wat wier ouni déi dräi? Wou wiere mer ouni si haut drun? Wieren déi vill gelueft Ännerungen, déi sech Lëtzebuerg jo esou gären op de Fändel schreift, dann och wierklech komm? Huet iwwerhaapt ee jee dru geduecht, deenen dräi Merci ze soen, froen ech mech.

An elo loosst mech, wann ech dierf, ganz kuerz dann un een vläicht bekanntste Whistleblower erënneren – et ass virdru scho vun der Madamm Cécile Hemmen gemaach ginn –, den Julian Assange, deen awer trotzdeem, menger Meinung no, dee bekanntste Whistleblower weltwäit ass, deen awer no zéng Joer Isolatioun och haut nach ëmmer an enger Isolatiounszell zu London am Belmarsh-Prisong setzt, an dat, wéi gesot, no iwwer zéng Joer gréisstendeels Nokucke vun der internationaler Gemeinschaft. Dat muss een awer och an dësem Kontext nach eng kéier soen.

Et ass onkloer, wéini oder ob iwwerhaapt dës Ëmstänn vum LuxLeaks-Finanzskandal opgedeckt gi wieren, wann et net en aktiivt Handele vun deenen dräi Whistleblower deemools gi wier. Duerch hiert Verhalen, dat heescht duerch d'Veëffentlechung vun Informatiounen vun effentlechem Interessi, hu si derzou bäigedroen, dass dee Finanzskandal deemools un d'Licht komm ass. Dëst – ech widerhuelen et nach eng kéier ganz gären – hu se eeben am Interessi vun eis alleguer, vun dem Intérêt général vun der Gesellschaft, gemaach.

An dann – an och dat mécht dëst Gesetz – gëtt net just d'Wichtigkeet vun de Lanceur-d'alerte selwer ënnerstrach, mee och d'Roll vun den Intermediären, de Journalisten an och de Plattformen, esou wéi dem ICIJ (ndlr: International Consortium of Investigative Journalists), also den investigative Journalists u sech, unerkannt an dësem Gesetz. Och dat ass immens wichtig, well ouni dës Intermediäre géifen déi geleakt Informatiounen et net wäit packen, wann et net esou Plattformen géif ginn.

A loosst mech och hei nach eng kéier eng Klammer opmaachen an un d'Propose vun eise Premierminister erënnere viru Kuerzem am Europaparlament, wou hien u sech d'Propose vun der Madamm Manon Aubry vun der France insoumise verglach huet mat de Propose vun enger Madamm Le Pen, wat fir eis zumindest bei der Lénker extreem schockéierend ass, well d'Madamm Aubry huet eeben nach eng kéier u sech un déi ganz Finanzskandal erënnert. An ech mengen, dass d'Madamm Le Pen dat net esou gesäit respektiv rietsextrem oder rietpopulistesch Bewegungen dat net esou gesinn. An dofir, mengen ech, ass et awer zimmlech insultéierend, esou Vergläicher ze maachen. A virun allem: Déi Informatiounen, op déi d'Madamm Aubry sech baséiert, sinn awer déi Informatiounen vun eebe grad Lanceur-d'alerten a vu Journalisten a vu Chercheuren an Enquêteuren. An ech mengen, all dës Informatiounen esou an de rietsextreme Bord ze geheien, ass eng zimmlech grav Insulte un all déi Leit, déi jorelaang an dësem Beräich awer enquêteieren a recherchéieren!

(Interruption)

Här President, mir begrëissen dann, dass de Champ d'application vun dësem Gesetz relativ breet ass. Mir begrëissen och, dass d'Gesetz d'Definitioun vun de Violatiounen extensiv interpretéiert. Am Kontext vun dësem Projet de loi gouf jo vill iwwert dës Fro diskutéiert, wat alles ënnert den Term „violations“ fale sollt. Op där enger Säit gouf et d'Verfechter vum Saz „La directive, mais que la directive“, also déi, déi derfir argumentéieren, dass eeben nëmmen dat u sech ze maachen ass, wat d'Direktiv als Minimum virgesäit. Op där anerer Säit gëtt et déi, déi derfir plädéiert hunn, den Term esou breet wéi méiglech opzemaachen, fir eeben e gréisstméiglechen uniforme Kader ze kreéieren. Mir als déi Lénk begrëissen, dass schlussendlech dësen zweete Courant d'Iwwerhand behalen huet an den Term eeben net nëmmen e puer spezifesch Domänen ofdeckt, mee, generell gesot, dat ganz Recht vun der lëtzeburgerescher Rechtsuordnung aschleisst.

Wa mir vermeide wëllen, dass a verschiddene Beräicher de Whistleblowing als wëschenswäert ugesi gëtt, während mir dat selwecht Verhalen an anere Beräicher als net wëschenswäert ugesinn, also gewëssenermoossen de Whistleblowing instrumentaliséieren, da komme mir net laanscht eng extensiv Definitioun. Ech denken, nëmmen esou raume mir dem Whistleblowing déi Stellung an, déi en och wierklech verdéngt. An ech mengen, spëtstens haut wësse mir dat.

Et dierf een nämlech eppes net vergiessen, an zwar dass et bei engem Whistleblowing ëm Informatiounen geet, déi vu generellem Interessi sinn, also ëm Thematiken, déi eng Relevanz fir d'Gesellschaft an de gesellschaftleche Projet hunn. Genee dat ass den Haaptkrittär – och dat ass de Mëtteg schonn oft genuch ënnerstrach ginn – bei engem Whistleblowing. Aus deem Bléckwénkel erschleisst et sech mir eeben net wierklech, wéi Verschiddener géint eng méi ambitiéis Ëmsetzung vun dëser Direktiv si kënnen a sech esou gewëssermooes géint eng Verankerung vum Whistleblowing als eng Zort Verantwortungsbewusstsein vun de Bierger a Biergerinne stellen.

Mir begrëissen och, dass de Whistleblower e Choix tëscht dem internen an externe Kanal huet oder eeben, wann d'Konditiounen erfëllt sinn, direkt un d'Effentlechkeet goe kann. Ech sinn der Meinung, dass d'Existenz vun dësem Choix eng ganz Rei Virdeeler mat sech bréngt. Zum Beispill kann ee sech virstellen, dass sech d'Entreprises an d'Verwaltungen elo ëmsou méi beméie wäerten, dass si en transparenten, effektiven a vertrauenswierdegen interne Kanal op d'Bee stellen, wou jiddereen dann eventuell Anomalien oder kloer Verstéiss intern melle kann. Vu dann den interne Kanal der beträffender Entreprise oder Verwaltung et erlaabt, eegen intern Recherchen ze maachen, fir de Problem dann ze behiewen, denken ech, dass duerch dës Choix jidderee genuch motivéiert dierft sinn, fir eng intern Atmosphär ze schaffen, déi jidderee motivéiert, fir Saachen direkt unzeschwätzen. All dëst dierft sech hoffentlech éischter positiv op d'Aarbechtsbedingungen auswirken, wat natierlech begrëssenswäert wier.

Déi kruzial Fro stellt sech awer fir mech nach ëmmer, an dat ass déi: Wieren den Antoine Deltour an de Raphaël Halet an den Édouard Perrin mat dësem Gesetz, dat mer haut stëmmen, protegéiert gewiescht? Wiere si net verfollegt ginn? Et ass net ganz sécher. An engem Artikel, deen zwar schonn e Joer al ass, iwwert dëst Gesetz, mengt den Dimitrios Kaferanis, deemools Chercheur op der Uni Lëtzebuerg a Kontakt zu Lëtzebuerg fir d'ONG Whistleblowing International Network, dass den Antoine Deltour och mat dësem Gesetz eventuell virum Richter gelangt wier. Hie mengt, zumindest deemools am Artikel, et géif ze vill Onsécherheete ginn.

Ënner anerem ass et jo esou, dass, wann een an de Penal fält, een dann net ënnert de Schutz vun dësem Gesetz kënnt. Do kann ee sech awer froen, wéini a wou de Penal genau ufänkt an ophält. Wéini a wou ass d'Mathuelen an d'Divulgiere vun Informatiounen Vol oder Violation du secret d'affaires a wéini fält een ënnert de Penal? Och dat ware jo Diskussiounen deemools zu Zäite vu LuxLeaks. Ech erënnere mech gutt un d'Diskussiounen am Geriichtssall. Vlächicht wëll d'Madamm Ministesch jo och dorobber herno kuerz agoen.

Eigentlech war jo den ausschlaggebende Punkt, fir dëst Gesetz eebe grad op d'Been ze bréngen, deen, dass d'Whistleblower net méi solle kënnen poursuivre ginn a virun de Geriichter landen, mee dass si, déi am allgemengen Interessi handelen, protegéiert solle sinn. Mee et ass wuel esou, dass et eng 100%eg Sécherheet viru Poursuitten warscheinlech ni gëtt.

Allgemeng ass et wuel esou, dass et ëmmer e gewëssenen Interpretationsspillraum gëtt. Ech denken do och zum Beispill un d'Definitioun vum Intérêt général, dee jo an dësem Gesetz och net weider definéiert ass. Elo kann ee soen, dass dat evident ass, wat den Intérêt général ass. Ech mengen awer, wann et haart op haart kënnt, da gëtt et ëm Diskussiounen ronderëm, wat dann elo ënner „Intérêt général“ ze verstoen ass. Oder zum Beispill geet och am Gesetz ee Moment rieds vun deene Konditiounen, fir kënnen vun

enger Protektioun ze profitéieren am Fall vun enger éffentlecher Divulgatioun, an déi loossen enger Rei vun Interpretatiounen Spillraum. Esou muss een zum Beispill am Fall vun engem externe Signalement „peu de chances qu'il soit véritablement remédié à la violation“ constatéieren oder och de „risque de représailles“ fäerten. Och dat, also „risque des représailles“ a „peu de chances qu'il soit véritablement remédié à la violation“, dat ass jo och awer eng gewësse Matière à appréciation: Eng Persoun kann dervunnen ausgoen, eng aner vläicht net. Och do soen ech mer, dass et vläicht awer och Interpretatiounsspillraum gëtt a vläicht net alles esou evident ass. Och do gëtt et also eventuell gewëssen Unsécherheeten.

Mee grosso modo, ënnert dem Stréch, si mir ganz frou iwwert dëst Gesetz. Wéi gesot, mir hu laang drop gewaart, sinn also ganz frou, dass dat elo endlech do ass, och wann eng Rei Froe vläicht nach op sinn. Mir soen op jidde Fall e ganz, ganz grouse Merci all deenen, déi dru geschafft hunn, a ginn natierlech eis Zoustëmmung.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Oberweis. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Goergen (Piraten) | Här President, dat heite Gesetz, dat haut soll gestëmmt ginn, ass enk verbonne mat Lëtzebuerg an och enk mat deem, fir wat mir Piraten stinn. Et ass e Gesetz, dat de kleng Bierger an de klengen Employé virun der Muecht vu grouse Firmen an Organisatiounen schützt. Dofir wäerte mir och haut dëst Gesetz matstëmmen.

Et geet beim Schutz vu Whistleblower drëms, dass iwwerhaapt keng Mëssstänn verstoppt kënne bliwen. Huele mer zum Beispill eng Firma, déi systematesch géif d'Ëmwelt verschmotzen an dat da géif verstoppen. Ma de kleng Mataarbechter um Terrain weess doriwwer Bescheid, traue sech awer oft net, eppes ze soen, well en da seng Aarbechtsplaz an domadder säi finanziell Iwwerliewe ka verléieren. Duerch dëst Gesetz hei ginn d'Leit an esou Fäll elo geschützt. An doduerjer, dass een eppes gesot huet, kann de Mëssstand iwwerhaapt eréischt reparéiert ginn. Dat kënnt der ganzer Gesellschaft zegutt.

Ech hat an deem Hibleck virun zwee Joer och eng parlamentaresch Fro gestallt, an där ech dorobber agaange war a mech gefrot hat, wéi de Whistleblowing beim Staat géif gehandhaabt ginn. Well Whistleblowing ass wichteg, fir dass kee Betrib sech ka verstoppe bei Mëssstänn. Et gëtt dozou am Management vill Etüden, déi weisen, dass Organisatiounen, déi sech kritesch hannerfroen, eng besser Performance weisen wéi Organisatiounen, déi dorobber aus sinn, bei schlechten Nouellen den Iwwerbrénger vun der Noriicht zum Schweigen ze bréngen. Et muss beim Whistleblowing ëm d'Saach goen. Et soll een d'Fakten, wéi se sinn, akzeptéieren a verbesseren an et soll een net den Iwwerbrénger vun der Noriicht un de Pranger stellen.

Wichteg ze verstoen ass, dass et bei dësem Gesetz net dorëms geet, d'Verpetzen ze fërderen. Nee, et soll net dorëms goen, dass elo kleng Feeler an Zukunft och kënne gemellt ginn. Hei sinn an der Direktiv Limitten agebaut, déi gutt sinn, well natierlech soss de Risiko besteet, dass verschidde Leit op d'Idi kommen, wéinst all klenger Affär direkt wëllen e Skandal ze maachen.

Dat ass net de Wee. Als Éischt soll een d'Problemer a sengem Betrib uschwätzen, nom Prinzip, dass een e Problem als Éischt emol ënnereneen uschwätzt a versicht, et ze reegelen. Dat ass wichteg fir de Mateneen

am Betrib, well oft ass et och esou, dass déi verschidde Direktiounen a Betriber emol net vum Problem wëssen, well et keng oppen Ulafstelle gëtt, fir d'Problemer unzeschwätzen. Dat Gesetz hei kann also elo derzou bäidroen, dass den Dialog an der Hierarchie verbessert gëtt an dass sech d'Leit méi op Aenhéicht begéinen, fir Problemer unzeschwätzen, déi hinnen um Häerz leien.

Vu dass d'Piraten dat Gesetz op europäeschen Niveau mat ausgeschafft hunn, maache mir jo och keng Iwwerraschung doraus, dass mir et haut wäerte matstëmmen. Mir stäerken domat eis Salariéen, mir stäerken domadder och d'Gestioun vun de Betriber a mir stäerken d'Ethik an eiser Wirtschaft am grouse Ganzen.

Ech soen Iech Merci.

M. Sven Clement (Piraten) | Ganz gutt!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert, d'Madamm Justizminister Sam Tanson.

Prise de position du Gouvernement

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | Jo, Här President, Dir Dammen an Hären Deputéiert, bon, fir d'Éischt emol Iech allegueren e grouse Merci fir déi ugereege Diskussioun haut de Mëtteg an natierlech dem Rapportier fir säin exzellente Rapport an all deenen, déi hei un deem Text matgeschafft hunn an derzou bäigedroen hunn, dass mer deen Text haut och kënne stëmmen.

De Charles Margue ass schonn am Detail, esou wéi och vill vun Iech, op de Fong vum Text agaangen. Ech wäert dat also elo net nach eng Kéier widerhuelen, vläicht just verschidde Saachen nach eng Kéier adresséieren, déi elo gesot gi sinn, oder Froen, déi gestallt goufen.

Ech kucken awer och eng Kéier kuerz zrëck, wou mer geschichtlech vläicht och hierkommen. 1967 sot de Martin Luther King an enger vu senge grouse Riede géint de Vietnam-Krich: „A time comes when silence is betrayal“, woumat en esou vill wollt soe wéi: Wann een Informatioun huet iwwer Mëssstänn, Ongerechtegkeeten, Inegalitéiten, da kënnt ëmmer dee Moment, wou ee sech muss d'Fro stellen: „Kucken ech ewech oder kucken ech net ewech?“, a wou een och muss decidéieren, ob een eppes dozou seet oder net.

An et ass och an deem selwechte Kontext, nämlech am Kader vum Vietnam-Krich, dass 1971 déi Éischt esou richtig grouse mediatiséiert Whistleblowing-Geschicht mat de Pentagon Papers éffentlech gemaach ginn ass duerch den Daniel Ellsberg, déi och dat wierklech, groust Ausmooss vum Krich deemools gewisen hunn. An nëmmen ee Joer méi spët war et de Watergate-Skandal, deen duerch e Whistleblower lancéiert gouf. Allerdéngs krut den Éischtgenannten de Prozess gemaach a beim zweeten huet et bis d'Joer 2005, bis de Concernéierten 91 Joer hat, gedauert, bis en dunn als Whistleblower iwwer seng Famill geout ginn ass.

Wa mer elo esou zrëckkucken, sou huet sech op d'mannst an Europa extreem vill dorunner changéiert, wéi eng Perceptioun een dovunner huet, wa Leit Mëssstänn éffentlech maachen, déi – an et ass jo vill haut schonn dovun geschwat ginn – och alt emol als „Nestbeschmutzer“ dann duergestallt ginn, mat negativen Konsequenzen musse rechnen, wa se mam Fanger op eppes weisen. An esou si mer dach awer elo an deene leschte Joren ëmmer méi dohinner komm, wou mer elo haut sinn, nämlech dass Leit, déi op eppes opmierksam maachen, och musse beschützt gi viru Repressalien, virun deenen, wou se da vläicht warnen.

Duerfir hu ganz vill Länner sech an deene leschte 25 Joer Gesetzer ginn, mat deene se de Schutz och garantéieren. An och mir – an dat ass schonn ugeklungen – revolutionéieren dat elo hei net komplett, well mir hu schonn zënter 2011 am Kader vun der Korruptiionsbekämpfung an zënter 2018 och am Finanzsektor Reegelen, wat dat heiten ubelaangt.

Fir awer kënne vum Schutz ze profitéieren, muss d'Legislatioun natierlech fir d'Éischt emol d'Konditiounen definéieren, wéini een iwwerhaapt e Whistleblower ass an a wat fir engen Domänen sech dann och dee Schutz applizéiert. An dat war an ass och zum Deel haut nach ganz verschidde vu Land zu Land.

Mee wa mer vum Schutz vum Whistleblower schwätzen, da schwätze mer eigentlech vu vill méi wéi just nationale Gesetzer an dem Schutz viru Repressalien, déi si am Kader vun enger aarbechtsrechtlicher Relatioun riskéieren. Et geet hei och ... an dofir sinn ech immens erstaunt, wann elo hei eng Vermeschung gemaach gëtt tëschent Verbueter an deem heiten Text, well u sech geet et ëm Rechter an ëm Fräiheeten.

Une voix | Très bien!

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | Et geet ëm dat ureegent Grondrecht vun all Mënsch, woufir verschidde Leit sech jo normalerweis ganz staark asetzen, op fräi Meinungsäusserung an op Informatioun, esou wéi et am Artikel 10 vun der Europäescher Mënscherechtskonventioun an an alle grouse Mënscherechtexter weltwäit festgehalen ass. An och an eiser Verfassung, där vun 1848, déi jo dëst Joer hiren 175. Anniversaire celebréiert, awer och an dem neien Text, deen den 1. Juli a Kraaft trëtt, gëtt dat Grondrecht geschützt. An dat däreft, esou wéi et dann ab dem 1. Juli am Artikel 37 vun eiser Constitutioun festgehalen ass, nëmmen an Ausnahmefäll och ageschränkt ginn.

An et ass och dofir iwwerhaapt net verwonnerlech, datt net iergendeng Duerfjurisprudenz, wéi een dat och elo vläicht hätt virdru kënne mengen, mee den Europäesche Gerichtshaff fir Mënscherechter zu Stroosbuerg sech och scho méi laang mat deem Sujet beschäftegt.

2008, also och elo net eréischt virun e puer Méint fir d'Éischte Kéier, sinn déi Krittäre festgeluecht ginn, wéini eng Persoun als Whistleblower unzegesinn ass an also net kann dofir bestrooft ginn, Informatiounen gesammelt a weiderginn ze hunn. An ech soen awer elo hei nach eng Kéier déi Krittären, well et ass wichteg. D'Krittäre sinn déi folgend:

(M. Marc Spautz prend la présidence.)

Éischtens: D'Informatioun muss vun éffentlechem Interessi sinn.

Zweetens: Se muss authentesch, dat heescht kredibel sinn.

Drittens: De Whistleblower muss „de bonne foi“ sinn.

Véiertens: D'Veréffentlechung vun den Informatiounen muss d'Ultima Ratio sinn – déi allerdéngs ëmmer ginn ass, wann et keng intern oder extern Kanäl gëtt, fir d'Informatiounen weiderzeginn.

Fënneftens: D'Wichtigkeet vun der Informatioun fir d'effentlech Interesse muss méi grouss si wéi de potenzielle Schued, deen doduerch dem Employeur oder senger Entitéit entstoe kann.

A sechstens: Fir d'Proportionalitéit vun enger staatlecher Restriktioun vun der Meinungsfräiheet an der Informatiounsfräiheet beurteilen ze kënnen, kucken d'Richter och ganz genee, wéi enge Strofen de Whistleblower ausgesat war a wat fir eng Konsequenzen et fir hien hat.

A wat och wichteg ze wëssen ass, dat ass – ech huele jo un, dass Dir dat all wësst –, dass déi Jurisprudenz sech duerch de System vun der Hiérarchie des normes an alle Fäll applizéiert, egal wat d'Direktiv eis elo hei méi restriktiv virschreift. Dat heescht, egal wat mir an eis nationaler Texter dräschreiw, mussen mir kucken, wat d'Jurisprudenz vun der CEDH seet, an dat ass eigentlech och d'Applikatioun.

Ech maachen och nach eng Kéier kuerz den Historique vun der sougenannter LuxLeaks-Affär, déi a mengen Ae kee „Staatsstrauma“ duerstellt. Ech hunn dat och an der Kommissioun méi wéi eng Kéier gesot: D'Affär war nach net ofgeschloss, wéi den Exposé des motifs geschriwwen ginn ass, wat och warscheinlech erkläert, firwat mer do net am Detail dorobber agaange sinn.

Et muss ee wëssen, dass déi Direktiv, déi mer haut hei mat dësem Gesetz ëmsetzen, hiren direkten Ursprung an där Affär LuxLeaks huet. An eis Gerichter hu sech an deene Joren duerno och ganz konkret mam Thema Schutz vum Whistleblower auserueegesat, eeben am Kader vum LuxLeaks-Prozess.

2018 huet eist héchst Geriicht, d'Cour de cassation, dem Hauptugekloten de Whistleblowerstatutt zougestanen an e fräigesprach, an dat op Basis eebe vun deene sechs Krittäre vum Europäesche Mënscherechtsgeriichtshaff, déi ech elo grad opgezielt hunn.

Engem zweeten Ugekloten gouf de Schutz net zougestanen, well d'Geriicht do zur Konklusioun koom, dass de fënnefte Krittär net erfëllt wier, dat heescht, dass d'Informatioun fir d'effentlecht Interessi méi grouss gewiescht wier wéi de Schued, deen den Employeur doduerch krut.

Dësen Ugekloten ass du virun d'Cour zu Stroossbuerg gaangen an huet Lëtzebuerg reprochéiert, den Artikel 10 vun der Mënscherechtskonventioun violéiert ze hunn, well him eeben de Statutt vum Whistleblower refuséiert gouf.

All d'Ae waren op Lëtzebuerg geriicht, a Lëtzebuerg ass dann och an där Affär, déi bis virun d'Grande Chambre ..., dat ass genau déi Chamber, déi zoustänneg ass, fir eeben d'Jurisprudenz vun der CEDH ze festlegen, Här Mosar, a fir eeben och ze evitéieren, dass mer, wéi Dir dat virun duergestallt hutt, vläicht reegelméisseg géifen do Changements de jurisprudence kréien. Au contraire, et ass grad dowéinst, dass och déi Affär, mengen ech, hei gelant ass an déi Chambre eeben do en Arrêt geholl huet, dee scho méi wéi seriö ze huelen ass. An ech fannen et schonn erstaunlech, wéi dat elo hei virun duergestallt gouf!

Dat Urteel, dat krute mer de 14. Februar. An do ass Lëtzebuerg och net iergendwéi um Rand concernéiert gewiescht, mee Lëtzebuerg ass an deem Urteel verurteilt ginn, well d'Cour zur Konklusioun koom ass, dass eng Violatioun vum Artikel 10 géif virleien. Den Ugekloten hätt also missen de Whistleblowerstatutt zougestane kréien, an ech ginn och dervunner aus, dass e mat dem Gesetz, wéi mer et haut virleien hunn, och géif dodrënner falen – fir op d'Fro vun der Madamm Oberweis ze äntweren.

Mat deem Urteel – an dat muss ee wëssen – ginn elo d'Konditioun vum Schutz fir d'Whistleblower fir déi 47 Memberstaate vum Conseil de l'Europe net méi wéi bis elo an engem Urteel festgehalen, dat Moldawien an d'moldawesch Gesetzgebung betrëfft, well esou war et virun, mee an engem Urteel, dat Lëtzebuerg concernéiert an eis Gesetzgebung viséiert.

Firwat sinn ech elo hei am Detail drop agaangen? Majo, well Lëtzebuerg an där net einfacher Positioun

war, währenddem déi nei Direktiv mussen ze verhandelen an ëmsetzen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi zentral Kritik un dësem Projet de loi, déi heibanne geäussert ginn ass, eeben och an enger Rei Avisen, déi mer gefrot haten, ass déi, dass d'Regierung, wat de Champ d'application vum Gesetz ugeet, méi wäit geet wéi d'Direktiv. A wann ech mer d'Urteel vun der CEDH vum 14. Februar vun dësem Joer ukucken, soen ech mer, dass et absolutt déi richteg Decisioun war.

Firwat? Eng Direktiv ass ëmmer dee klengste gemeinsamen Nenner, deen een zu 27 EU-Memberstaate fanne kann, a setzt ëmmer nëmmen e Minimum u Standard. Dat heescht, et dierf een och ëmmer méi wäit goen, an dësem Fall zum Beispill, wat de Champ d'application ugeet. Et dierf een awer net manner wäit goen, notament zum Beispill, wat jo och ugeklongen ass, wien alles hei concernéiert ass, dass dat net nëmmen den direkte Salarié ass, mee dass do e méi breede Cercel vu Leit concernéiert ass. Och dat steet natierlech tel quel an der Direktiv. D'Notion vun de Sous-traitants ass zum Beispill ugeklongen. Dat kënnt aus dem Text vun der Direktiv.

Lëtzebuerg ass, wéi ech et och elo grad beschriwwen hunn, contrairement zu deenen aneren EU-Staaten awer an der Situatioun, dass souwuel seng national Gerichter wéi och Stroossbuerg sech scho ganz am Detail mam Sujet Whistleblowerschutz beschäftegt hunn a kloer Krittären zréckbehalen hunn. D'Krittäre vun der CEDH gesi bei der Interpretatioun vum Artikel 10 vun der Mënscherechtskonventioun keng Restriktioun vum Champ d'application vir an déi vun eiser Cour de cassation och net.

Fir dass déi Mechanismen, déi dëst Gesetz virgesäit, awer an alle Fäll kënne spillen, notament déi intern an extern Signalisationskanäl, ass déi eenzeg Optioun d'Extensioun vum Champ d'application, déi manner verständlech an zougänglech si fir de Whistleblower. Am Kloertext: Wann de Whistleblower sech ëmmer muss fir d'éischt iwwerleeën – an d'ailleurs och den Employeur, dee concernéiert ass –: „Sinn ech elo am Champ d'application vum Gesetz oder sinn ech am Champ d'application vun der Direktiv?“, dann hu mer net fir eng ganz grouss Sécurité juridique gesuergt. Et ass vill besser, wa béid Parteie wëssen, dass se, egal a wéi engem Cas de figure se sinn, wann d'Konditioun vum Gesetz erfëllt sinn, ëmmer an déi Prozedur vum Whistleblower falen – wéi gesot, wann d'Konditiounen erfëllt sinn.

Mir sinn och net, wéi een dat kéint mengen, elo dat eenzeg Land, dat do iwwert d'Direktiv erausgeet. Och zum Beispill – ech mengen, d'Madamm Hemmen hat virdu schonn dervu geschwat – d'Loi Sapin 2 geet méi wäit am Champ d'application ewéi dat, wat elo just an der Direktiv virgesinn ass. Aneschtens awer wéi déi meescht aner Länner si mir hei direkt gefrot, fir och ze weisen, dass mir mat eisem Gesetz den Arrêt, deen ons direkt concernéiert, ëmsetzen.

Wat awer nach derbäi kënnt – an dat ass e bëssen an där ganzer Diskussioun verluer gaangen –, dat ass: Et kéint ee bal mengen, d'Direktiv géif en extreem restriktive Champ d'application virgesinn. Or, deem ass net esou. Dir wësst, mir hu verschidden Entscheedungsniveauen. Mir hunn déi, wou et eng exklusiv Kompetenz gëtt fir d'Unioen. Mir hunn déi, wou et eng gedeelt Kompetenz gëtt fir d'Unioen. Mee hei, eleng doduerch, dass déi Referenz op de Marché intérieur gemaach gëtt, si mer an enger extreem wäiter Situatioun, déi sech hei applizéiert. Nach derbäi kënnt, dass d'Annex vun der Direktiv eng Lëscht vu bal 200 Direktiven a Reglementer virgesäit.

Ech gesinn, dass d'Zäit mer e bësse fortleeft, Här President, ech wollt awer nach op e puer Saache reagieren, déi gesot gi sinn.

Fir d'éischt hunn ech mech gefrot, Här Mosar, wat Der genee fäert an deem heite Kontext. Well d'Saach ass jo déi, dass mer déi Reegelen, déi mer hunn ..., déi existéieren. Si existéieren iwwert d'CEDH a si existéieren och iwwert d'Direktiv. A mir mussen dee System hei asetzen. Elo kann ee sech natierlech drop fokaliséieren a soen, doduerch, dass mer dat elo ausweiten, géife mer elo hei den Däiwel un d'Mauer molen. Ech sinn awer der Meenung, dass grad doduerjer jiddweree genau weess, a wéi enger Situatioun e sech befënt, an dass mer elo net solle profitéieren vun där Ausweitung, fir vläicht och mat e bëssen absurde Beispiller virzegoen, d'Saach an d'Lächerlecht ze zéie respektiv vläicht de Leit e falscht Bild vun deem Text hei ze ginn.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence.)

Dir hutt vun de Verkëierskontrolle geschwat. Ech wëll hei rappéléieren: Dat Eenzege, wat hei ënnert den Text fält, dat si Fäiten, déi och d'Organisatioun selwer betreffen, an där deejéinegen dann zum Beispill schafft, wou et drëms geet.

Da geet et ëm d'Protektionsmechanismen, déi agefouert ginn. Dat hei ass kee Fräifaartsschäin. Dat Eenzege, wat am Text virgesinn ass ... an dat kenne mer an eisem Aarbechtsrecht op ganz villen anere Punkten, an dat ass och richteg, dass mer dat hunn: Mir schützen an eisem Aarbechtsrecht vulnerabel Leit. Mir maachen dat mat Leit, déi krank sinn, mat Leit, déi schwanger sinn. Mir maachen dat mat Leit, déi sech fir Walen opstellen. A mir maachen et och hei mat Leit, déi eppes mellen, wat hinnen an der Entreprise opfällt. A si kënne just net licenciéiert gi fir dee Fait, dee se gemellt hunn. Dat heescht awer net, wann een dann duerno eppes Graves géif maachen, wat näischt heimadder, mat där Protektioun, ze dinn huet, dass se net kéint duerno derbäikommen.

Mir hunn och Strofe virgesinn, fir Leit, déi bewusst eppes Falsches denoncieren. Dat heescht, et muss ee sech och bewusst sinn, dass een eng Strofdot begeet, wann een dat an deem heite Kontext mécht.

Et ass behaupt ginn, den Droit pénal géif net dorënner falen. Dach, de Code pénal fält drënner! Dat Eenzege, wat net dorënner fält, ass d'Procédure pénale, wann et dorëms geet, de Secret de l'instruction a Fro ze stellen. Dat kann natierlech hei net iwwert deen heite Wee geschéien.

Dann ass gefrot ginn: „Wéi ass et dann elo mam Intérêt général?“ De Staatsrot ..., wou ech d'ailleurs och wëll bemerken, dass dat eng vun den Ursaachen ass, firwat mer esou laang gebraucht hunn. Mir hu wuel net den Text extreem fréi deposéiert, well mer vill concertéiert hunn, mee mir hunn iwwer e Joer laang op den Avis vum Staatsrot fir deen heiten Text gewaart. An do huet de Staatsrot eis gesot, mir sollen den Intérêt général eraushuelen. Dee steet allerdings an de Consideranten, steet och an der Jurisprudenz vun der CEDH, soudass dat en Element ass, wat net tel quel am Text drasteet, mee wat wuel a Consideratioun, géif ech mengen, geholl gëtt bei der Analyse vun der Situatioun.

An da vläicht nach eng lescht Remark, well ech hu misse schmunzelen, wéi Der dat gesot hutt, Här Mosar: Ech weess net, wéi oft Der mer scho gesot hutt bei Texter, mat deenen Der net d'accord waart, Dir hätt awer nach ni esou vill schrecklech Avisen iwwert deen Text gelies. Elo weess ech net, ob d'Avisen ëmmer méi schlëmm ginn oder ob Dir esou e kuerzt Gedächtnis hutt, ...

(Hilarité)

... mee dat ass op alle Fall eng Remark, déi ech schonn extreem oft héieren hunn. An ech ka mech selwer och u ganz vill Avisé vum Barreau erënneren an Dossieren, déi net just mäi Ministère concernéieren, wou se absolutt net d'accord ware mat deem, wat do proposéiert ginn ass, soudass dat an enger Demokratie a mengen Aen dat Normalst vun der Welt ass. Wa mer nëmme positiv Avisé wélten oder géife kréien, da géif ech mer méi Froen iwwer eis Demokratie stelle wéi iwwert deen Text, dee mer elo hei kréien.

Well wat maache mer heimadder? An dat ass och déi Diskussioun, déi ech – an da kommen ech just nach op d'Motioun eeben och ze schwätzen – och mat de Responsabele vun Entreprises hat. Wat maache mer heimat? Mir brauchen hei net den Däiweil un d'Mauer ze molen! Mir maachen hei just e Schutzmechanismus fir Leit, deenen eppes an enger Organisatioun, an engem Betrib, an enger Verwaltung opfällt an déi soen: „Zut, ech misst dat doten am Fong mellen. Mee wat riskéieren ech, wann ech dat dote mellen?“

A wann ech Patron wier vun enger Entreprise, wier ech frou, wann ee mir géif soen, wann an enger Entreprise Mësstänn wieren, well ech riskéiere jo och vill méi, wann ee mer dat net seet a wann ech duerno responsabel sinn a wann dat iwwer aner Weeër erauskënnt! An ob dat elo Texter sinn, déi 100%eg europäesch kompetent sinn oder déi net 100%eg europäesch kompetent sinn, dat muss eigentlech irrelevant sinn.

Au contraire misste mer eigentlech alleguerten Demandeur sinn, dass et egal ass, ob et nationaalt oder europäesch Recht ass, ëm dat et geet. Mir missten alleguerten Demandeur sinn, sief et an de Gemen, an de staatlechen Organisatiounen, an den Entreprises, dass mer déi Leit schützen, déi op Mësstänn opmierksam maachen, an déi net an den Eck stellen, wéi dat elo hei e puermol ugeklongen ass an der Diskussioun vun deem faméisen „Denunziantentum“, well dat ass et net!

Zur Campagne – ech hunn Iech dat och schonn an der Kommissioun gesot, dofir sinn ech e bësse paff iwwer eng Motioun, déi mech opfuerdert, eppes ze maachen, vun deem ech Iech scho gesot hunn, dass mer dat géife maachen – hate mer scho vill Echangé mat dem Patronat. Ech hunn och déi zoustänneg Ministère fir d'Entreprisé scho virun enger ganzer Zäit ugeschriwwen. Mir sinn amgaangen, déi Campagne auszeschaffen. Mir sinn amgaangen, en FAQ auszeschaffen. Et goufen och scho Konferenzen iwwert dee Sujet hei organiséiert. Ech si mer bewusst, dass net jiddwereen ëmmer alles matkritt, wat leeft, mee et ass net esou, dass bis elo net heiriwwer geschwat ginn ass.

Mir krute jo och vun där Säit ganz vill Avisen. Mir haten och do Echangingen. A mir wäerten natierlech weider heivunner schwätzen. An den Office des signalements, deem seng Missioun dat jo och wäert sinn, wäert dat och maachen.

Merci fir Är Gedold.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Justizministersch Sam Tanson. An direkt Parole après ministre fir den Här Laurent Mosar.

M. Laurent Mosar (CSV) | Merci, Här President. Do, wou d'Madamm Justizminister Recht huet, dat ass, dass ech mech effektiv an de leschte Méint esou vill muss opreegen iwwer Gesetzestexte wéi nach ni. Dat huet awer elo näischt mat mengem Bluttdrock ze dinn, mee dat huet wierklech eppes mat der Qualitéit vun den Texter vun der Regierung ze dinn.

An erlaabt mer awer trotzdem, an dat och ganz frëndlecherweis, der Madamm Justizminister ze soen: Mir hunn eis iwwer eng ganz Rei vu Gesetzter hei, mengen ech, zu Recht opgereegt. An ech kann Iech se nach eng Kéier alleguerten opzielen, vum Échange d'informations iwwert den RBE, iwwer och d'Gesetz am Kontext mat den ASBlen, wou mer, Madamm Minister, herno Recht kritt hunn. Ech brauch Iech dat net alles opzezielen. Échange d'informations, dat ass nach net esou laang hier, do huet d'Cour ... D'Fichiere rappeliert hei den Här Roth zu Recht. Et ass also net esou, wéi wann alles dat, wat mir hei géifen da kritizéieren, mat den Hoer erbäigazu wier an datt dat net trotzdem vun enger gewëssener Pertinenz wier.

Ech wollt awer eigentlech nach op zwee Punkten agoen. Dir hutt ganz vill ëmmer geschwat vun den Arrête vum dem Europäesche Mënscherechtsgerichtshaff. Ech hunn Iech scho gesot an Dir wësst dat nach besser wéi ech, datt et do permanent Variatiounen ginn. Eng Kéier geet et an déi eng Richtung, eng Kéier geet et an eng aner Richtung. Dann huet een och wivill Chamberen, wou déi eng Chamber net ëmmer dat selwecht statuéiert wéi déi aner, soudatt ech mech net ze vill géif dorop verlooosen, op eng Jurisprudenz, datt déi elo definitiv, wéi d'Juriste soen, „assise“ wär. Dat ka muer an engem anere Fall erëm änneren.

Dat, wouvun Der awer guer net geschwat hutt: Mir hunn nach en anere Geriichtshaff, nämlech den Europäesche Geriichtshaff, deen a sech zoustänneg ass, fir ze kucken, wéi konform Transpositione vun Direktive sinn. An do sinn ech och emol eng Kéier gespaant, wann et hei géif zu engem Recours kommen, well do eventuell eenzel Leit der Meenung wieren, hei wär net dem Geescht vun der Direktiv no transposéiert ginn, wéi do en Arrêt géif ausgesinn.

Dofir nach eng Kéier, mat allem Respekt, Madamm Minister: Et muss een awer heiansdo déi Saachen e bësselche méi global gesinn.

Dann e leschte Punkt: Dir hutt mech hei zitiiert, well ech dat effektiv kritizéiert hunn, zu Recht, déi Aart a Weis, wéi Der déi Direktiv transposéiert. Ech mengen, quasiment an all Avis, deen zu dësem Projet komm ass, an all Avis, vläicht ausser engem, ass dat doten den Haaptkritikpunkt. Et ass also net esou, wéi wann dat do eng Erfindung vun der CSV wier, datt mir eis hei mat där Transposition a mat der Aart a Weis dovunner auserneesetzen, mee et mécht quasiment Konsensus.

An da sinn ech och mat Iech d'accord, datt natierlech de Conseil de l'Ordre vun den Affekote wéi och aner Leit emol heiansdo Gesetzter kritizéiert. Dat ass an der Demokratie richteg. Ech muss Iech allerdéngs soen, wann ech awer den Toun – an et geet jo heiansdo iwwert de Contenu eraus – hei kucken – an ech hunn Iech virgelies, mat wat fir enger Heftegkeet de Conseil de l'Ordre dat dote kritizéiert huet –, da muss ee sech trotzdem awer gewësse Froe stellen. An ech mengen, Dir wësst, bei den Affekote gëtt et där enger an där anerer. Ech ginn dervun aus, datt deen Avis och mat där Formulatioun vum ganze Barreau gedroe gëtt, an dat misst een awer interpelléieren. Wann dat Iech dann net interpelléiert, Madamm Justizminister, eis interpelléiert et!

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Mosar. An d'Wuert geet direkt zrëck un d'Madamm Justizministersch.

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | Jo, Här Mosar, ech weess jo, dass et eng Spezialitéit vun Iech ass, dass Der mer Saachen an de Mond leet, déi ech par rapport zu Iech gesot hätt, déi ech net gesot hunn.

(Brouhaha)

Duerfir erlaabt mer awer dann, Iech och ze äntwerthen, dass ech net gesot hunn, dass Dir hei géift lauter Absurditéite vun Iech ginn. Ech hunn Iech gezunn op deem Punkt, well Der mer dat wierklech ëmmer erëm sot, wann Der mat engem Text net d'accord sidd, e bëssen an der ..., dat e bësse staark duerstellt, fir ze soen, Dir hätt nach ni esou eppes Schrecklech gesi wéi dat doten. Dat muss jo dann och kënnen erlaabt sinn, wann Dir esou Saache sot, dass ech Iech dann dorobber äntweren.

(Interruption)

Zum Avis vum Barreau: Ech mengen, et ass d'Responsabilitéit vum Barreau iwwert d'Tonalitéit vun hiren Avisen ... E Barreau, mat deem ech par ailleurs extreem gutt Relatiounen hunn, ganz vill Echangingen hunn an och hei mat hinnen am Echange war an eeben herno eng Decisioun geholl hunn, déi ech och argumentéiert hunn elo grad an déi ech och wierklech kann argumentéieren a wou ech och wierklech der Iwwerzeegung sinn, dass et am Sënn vu jiddwereengem ass, datt mer dat dote maachen. Well de Choix ass jo net: Mir ginn e Statut oder mir gi kee Statut. Well de Statut musse mer ginn. An de Statut musse mer ginn iwwert de Wee vun der Direktiv. De Choix ass just deen: Wéi eng Gesetzter falen dodrënner?

A schonn eleng d'Direktiv ... An dat ass dat, wat wierklech verluer geet an där Diskussioun hei. An et wier eigentlech interessant gewiescht, dat emol alles opzezeichnen – mee ech hat leider net genuch Zäit –, wat alles dodrënner fält. An eleng duerch déi Mentoun op de Marché intérieur ass de Champ d'application vun där Direktiv extreem vast. An dee ganze Contentieux, dee mer evitéieren, andeem mer d'Fro stellen: „Ass dat doten elo de Statut Direktiv oder ass dat doten elo de Statut CEDH?“, dat ass och vill wäert, dass mer dee Contentieux do net wäerten hunn.

An dann nach ee Wuert zur CEDH: Hei hu mer eng Jurisprudenz, déi konstant ass zënter 2008. Dat ass net säit gëschter. A mir hunn en plus en Arrêt vun der Grande Chambre, deen extra geholl ginn ass an där heiter Affär, wou nach eng Kéier, ech rappeliieren, Lëtzebuerg condemnéiert ginn ass.

An dann nach en allerlescht Wuert: Dir hutt d'Mentoun gemaach vum RBE. Do ass net Lëtzebuerg en faute gewiescht. Dat, wat vun der Cour de justice do annulléiert ginn ass, dat ass den europäeschen Text. Dat heescht, dat huet näischt mat Iech ze dinn. Dat huet näischt mat der Lëtzebuerger Transposition ze dinn. Dat ass reng eleng gesot ginn, dass dat, wat an der Direktiv steet, net kann esou applizéiert ginn. Dat si mer jo elo amgaangen, an der Chamberkommissioun ze reegelen, wou mer d'ailleurs och änlech Diskussiounen hu wéi elo och hei erëm, wou eeben och erëm déi verschidde Rechter am Interêt op der Wo leien. Dat heescht, verschidde Grondrechter musse géinteneen ofgewie ginn.

An ech sinn der Meenung, dass mer hei duerch dee Kader, dee mer geschafen hunn, wou mer op där enger Säit e Schutzmechanismus virgesinn, fir datt een, deen eppes mell, wat net richteg ass, eppes mell, wat net klappt – dat muss een awer ëmmer erëm soen, et geet net einfach ëm iergendeng Falschmeldung, déi ee ka maachen ouni Konsequenzen –, geschützt ass an een, deen eppes mell, wat falsch ass, och ka bestrooft ginn. Dat ass dat, ëm wat et hei geet, an net ëm méi an net ëm manner!

M. Fernand Etgen, Président | Merci der Madamm Tanson. Domat ass d'Diskussioun ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7945. Den Text steet am Document parlementaire 7945²⁵.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7945 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 34 Jo-Stëmme géint 25 Nee-Stëmmen ugeholl.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 7945 est adopté par 35 voix pour et 25 voix contre.

Ont voté oui : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel (par M. Gusty Graas), MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Max Hahn) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy (par M. Marc Hansen), Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill (par Mme Djuna Bernard) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par Mme Diane Adehm), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel (par M. Georges Mischo), Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Félix Eischen), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen).

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Motions

Da musse mer nach iwwert déi zwou Motioune be-fannen.

Motion 1

Fir d'éischt d'Motioun Nummer 1, déi vum Här Charles Margue deposéiert ginn ass. Wëllt nach een d'Wuert zu dëser Motioun ergräifen? Den Här Laurent Mosar.

M. Laurent Mosar (CSV) | Jo, merci, Här President. Mir kënnen déi Motioun hei matstëmme. Allerdéngs muss ech och soen, wann ech dat elo liesen, hei gëtt a sech eng Evaluatioun gefrot no zwee Joer. Do kann ech mer jo och schonn awer virstellen, wann een eng Evaluatioun vun engem Gesetz freet – dat kënnt jo an deene seltenste Fäll vir, mir stëmme all Woch hei Gesetzer, wou mer keng esou eng Evaluatioun froen –, dat weist jo awer, datt och d'Majoritéit oder zumindest Dealer vun der Majoritéit sech wierklech hei och Froe stellen.

(Brouhaha et exclamations)

An duerfir begrësse mer dat, datt se sech déi Froe stellen, an duerfir stëmme mer déi Motioun mat.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Mosar. An d'Madamm Ministesch freet direkt d'Wuert.

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | Jo, also well dat dote muss ech awer elo richtegstellen. Ech

weess net, Här Mosar, ob Der an der Kommissioun net dobäi waart ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Dach!

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | ... oder net méi wësst, wien dat do proposéiert huet.

(Interruption)

Ech hunn et proposéiert, selwer, fir dat doten ze maachen, ouni dass iergendee mech gefrot hätt, an zwar an der leschter Commission de la Justice, wou mer iwwert de Rapport hei ofgestëmmt hunn. Dat heescht, dat, wat Der do ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Dir hutt selwer Zweifel, Madamm Minister.

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | Nee, ech hu keng Zweifel. Ech hunn Iech och erkläert – a mir kënnen och gär de PV dann am Detail vun där Kommissioun kucken –, dass et wär, fir op Är Suergen ze äntwerten, Här Mosar. Do gesitt Der emol, wéi seriö ech Iech huelen.

M. Gilles Roth (CSV) | Also, mir huelen Iech och seriö, mee mir gesinn, dass Dir an Ärer Majoritéit keng Majoritéit hutt.

M. Fernand Etgen, Président | Merci der Madamm Justizministesch.

Kënnen mer iwwert dës Motioun à main levée ofstëmme?

(Assentiment)

Vote sur la motion 1

Wie mat dëser Motioun d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Dës Motioun ass domadder eestëmmeg ugeholl.

Motion 2

Da kéime mer zur Motioun Nummer 2, déi vum Här Laurent Mosar deposéiert ginn ass. Wie freet nach d'Wuert zu där Motioun? Den Här Charles Margue.

M. Charles Margue (déi gréng), rapporteur | Jo, merci fir d'Wuert. D'Madamm Minister huet elo grad erkläert – an ech kann dat nëmme bestätegen –, wat mer an der Kommissioun d'lescht Kéier beschwat hunn, dass déi Kommunikatioucampagne wäert stattfannen. D'Ministesch huet et erkläert. D'Motioun ass an där Hisiicht superfetatoire. An ech maachen domadder en Appell, se ofzeleenen, well mer se net méi brauchen.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Margue. Da kënnen mer och iwwert dës Motioun ...

(Interruption)

Nee, den Här Mosar, den Auteur vun der Motioun.

M. Laurent Mosar (CSV) | Nee, also, Här President, et ass ëmmer hei déi selwecht Diskussioun. Mir brénge Motiounen eran ... an hei, mengen ech, Madamm Justizministesch, déi dote Propositioun kënnt jo vun eis, déi hu mir gemaach, fir déi Informatiounscampagne ze maachen. Dir hutt dat elo selwer widderholl. Dat war eng Fuerderung, déi mer an der Kommissioun gestallt hunn. Dir sot, Dir géift ...

(Interruption)

Jo, mee sot awer wannechgelift elo net, dat wär ... Ech mengen, do war awer eng ganz Rei vun Zeien, déi matkritt hunn, datt mir dat dote gefrot hunn, datt eng Informatiounscampagne soll kommen.

Dir sot: „Mir maachen dat elo.“ Mir wëllen dat hei an enger Motioun festhalen. Ech verstinn awer elo wierklech net, wann d'Majoritéit déi dann ofleent. Also e bësse gudd Wëllen, léif Majoritéit, a stëmmt wannechgelift déi Motioun hei mat!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Mosar. An d'Justizministesch freet direkt d'Wuert a kritt et och.

(Interruptions)

Madamm Justizministesch.

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | Jo, also, Här Mosar, Dir hat d'Fro gestallt an ech hunn Iech drop geäntwert. An ech hunn Iech gesot, dass dat am Lafe wier. Dat heescht, dass dat ...

Une voix | Da stëmmt se dach!

Mme Sam Tanson, Ministre de la Justice | Majo ech stëmme hei iwwerhaapt näischt. Ech sinn net hei fir ze stëmme.

(Hilarité)

Ech fanne just, wéi Der et elo dréint, fir ze soen, et wier op Är Initiativ hin, dass mer dat géife maachen, dat kann ech net confirméieren, well ech Iech gesot hunn, dass et gutt wier, dass Der et nach eng Kéier géift rappeléieren, mee dass mer amgaange wieren, dorunner ze schaffen.

M. Fernand Etgen, Président | Da kéime mer elo zum Vott vun der Motioun Nummer 2.

Vote sur la motion 2

D'Ofstëmme fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

D'Motioun Nummer 2 ass bei 26 Jo-Stëmme géint 32 Nee-Stëmme ofgeleent.

Résultat définitif après redressement : la motion 2 est rejetée par 26 voix pour et 33 voix contre.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par Mme Diane Adehm), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel (par M. Georges Mischo), Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue (par Mme Martine Hansen), M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen) ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy (par Mme Stéphanie Empain), Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill (par Mme Djuna Bernard) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Domadder si mer um Enn vun der Sitzung ukomm. D'Chamber kënnt muer de Mëtten um 14.00 Auer nees zesummen.

D'Sitzung ass opgehewen.

(La séance publique est levée à 17.56 heures.)